

ἡ εὐγενεστάτη Κυρία Καλλιόπη Κεχαγιά, αξιολύτως
Γραμματεὺς τοῦ ἐν Ἀθήναις Συλλόγου τῶν Κυριῶν,

ΛΓΡ 16

σεβαστοῦ Πατριάρχου
Γε. Γώγου, Ἀρχιεπισκόπου Ἑλλάδος

Γώγου ΛΟΓΟΣ

ΠΕΡΙ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

ΥΠΟ ΓΡ. ΓΩΓΟΥ ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΟΥ.

ΛΕΧΘΕΙΣ

Ἐν τῇ ἐπετείῳ ἑορτῇ τοῦ ἐν Ἰβραΐλα

ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΦΙΛΟΜΟΥΣΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ.

ΕΞΕΔΟΘΗ ΤΗ ΦΙΛΟΤΙΜῃ ΔΑΙΑΝῃ

Τῆς εὐγενεστάτης Κυρίας

ΔΑΙΑΗΣ Μ. Σ. ΡΟΔΟΚΑΝΑΚΗ.

Πρὸς ὄφελος

ΤΩΝ ΑΠΟΡΩΝ ΚΟΡΑΣΙΩΝ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΑΙΣΤΕΚΑΤΩΡΕΙΟΥ.

ΒΡΑΙΛΑ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ „ΤΟ ΤΡΙΓΩΝΟΝ“

(Πλατεία Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ).

Διευθυνόμενον παρὰ Περικλέους Μ. Πεστεματζόγλου.

1872.

ΛΟΓΟΣ

ΠΕΡΙ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

ΥΠΟ ΓΡ. ΓΩΓΟΥ ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΟΥ.

ΛΕΧΘΕΙΣ

Ἐν τῇ ἐπετείῳ ἑορτῇ τοῦ ἐν Ἰβραΐλα

ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΦΙΛΟΜΟΥΣΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ.

SISMANOGLIO
MEGARO

34

ΕΞΕΔΟΘΗ ΤΗ ΦΙΛΟΤΙΜΩ ΔΑΠΑΝῃ

Τῆς εὐγενεστάτης Κυρίας

ΔΑΝΗΣ Μ. Σ. ΡΟΔΟΚΑΝΑΚΗ.

Ἐπ' ὠφελεία

ΤΩΝ ΑΠΟΡΩΝ ΚΟΡΑΣΙΩΝ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΟΥ.

ΒΡΑΙΛΛΑ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ „ΤΟ ΤΡΙΓΩΝΟΝ“

(Πλατεία Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ).

1872.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Φ. Σ. "Π" 7...
ΑΡΙΘ. ΜΗΤ. 8653 6
III - A - 8 - 307

ΤΗ ΚΥΡΙΑ

ΔΑΝΑΗ Μ. Σ. ΡΟΔΟΚΑΝΑΚΗ

ΤΩΝ ΦΙΛΟΜΟΥΣΩΝ

ΚΑΙ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΩΝ ΑΥΤΗΣ ΑΙΣΘΗΜΑΤΩΝ ΕΝΕΚΕΝ

ΜΕΘ' ΑΠΑΣΗΣ ΤΙΜΗΣ

ΑΝΑΤΙΘΕΤΑΙ.

Εὐγενεστάτη Κυρία!

Αἱ χριστιανικαὶ ἀρεταί, δι' ὧν καθωραΐζεται καὶ περικοσμεῖται τὸ ἀγαθὸν Σου πνεῦμα καὶ ἡ εὐγενὴς καρδία Σου, παρέσχον μοι τὸ θάρρος, ὅπως ἐπικαλεσθῶ τὴν γενναίαν συνδρομὴν Σου, ἐπ' ὠφελείᾳ τῶν ἀπόρων κορασίων τοῦ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐλληνικοῦ ἡμῶν Παρθεναγωγείου, ὑπὲρ οὗ, τὸ παρελθὸν ἔτος, ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς φοβερᾶς καὶ θανατηφόρου ἐκείνης ἐπιδημικῆς ἀσθενείας τοῦ τυφοειδοῦς πυρετοῦ, καὶ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ φλογεροῦ καύσωνος, περιέτρεχες τὰ ἐμπορικὰ καταστήματα καὶ τὰ ἐργαστήρια τῶν ὁμογενῶν, μετὰ τῆς χαρακτηρίζουσας τὸ νεαρὸν καὶ σεμνὸν Σου ἦθος χριστιανικῆς χάριτος καὶ ἀγαθότητος, παρακαλοῦσα καὶ προτρέπουσα τοὺς φιλομούσους, καὶ οὕτως ἐκποιοῦσα γραμμᾶτια τοῦ πρὸς ὄφελος τῶν ἀπόρων κορασίων Λαχείου.

Καὶ ταῦτα μὲν ἔπραττες τότε, ὡς καλὴ καὶ ἀληθὴς χριστιανὴ, θαυματομένη καὶ ἐπαινουμένη ὑπὸ τῆς ἐλληνικῆς ἡμῶν κοινότητος, καὶ τῶν ἄλλων τῆς πόλεως ταύτης κατοίκων. Νῦν δὲ, ἀφοῦ, ἀγαθῆς τύχῃ, ἐκληρώθης Κοσμήτρια τοῦ Παρθεναγωγείου τούτου, μετ' ἄλ-

λων ὁμοτίμων καὶ ὁμοζήλων Κυριῶν τῆς ἑλληνικῆς ἡμῶν ἀποικίας, οὐδείς ἀμφιβάλλει, φιλογενεστάτη Κυρία, ὅτι ἡ χαριτόβρυτος καρδιά Σου ἐπιδαφιλεύσει νέας καὶ μεγάλας εὐεργεσίας εἰς τε τὰ ἄπορα κοράσια, καὶ τὴν ἐν γένει πρόοδον καὶ ἀνάπτυξιν τοῦ ἑλληνικοῦ ἡμῶν Παρθεναγωγείου, ὃς δι' εἰπεῖν, καὶ τῶν ἄλλων ἐκπαιδευτικῶν καταστημάτων τῆς ἡμετέρας κοινότητος.

Εὐχομαί Σοι ἀπὸ ψυχῆς καὶ καρδίας, εὐσεβεστάτη Κυρία, ὅπως ὁ εὐτυχῆς καὶ ἀρίζηλος συζυγικὸς βίος Σου δοξασθῆ καὶ κοσμηθῆ ὑπὸ λαμπρῶν καὶ ἀκηράτων Μνημείων τῆς χριστιανικῆς εὐσεβείας, φιλομουσίας καὶ εὐποιίας, καὶ οὐ μόνον καυχηθῆ ἐπὶ τούτοις ἡ Χίος, ἡ ὡραῖα πατρίς Σου, ἡ μετὰ τοσαῦτα ὑπὲρ τῆς ἑλληνικῆς ἐλευθερίας μαρτύρια, καὶ μετὰ τὸν φρικώδη ἐκείνον ἐξανδραποδισμὸν, ὁ οὐ λη ἔτι διατελοῦσα! ἀλλὰ καὶ ἡ Ἑλλάς, ἡ κοινὴ ἡμῶν πατρίς, εἴπη ποτε ἀποβλέψασα πρὸς Σὲ “ εὐγε, θύγατερ, ὅτι τὰ καλὰ καὶ κλεινὰ ἔργα ἀγαπήσασα, καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἀφειδῶς τὸν πλοῦτόν Σου δαπανῶσα, ἐφάνης ἀξία ἐμοῦ, τῆς μεγαλόφρονος μητρὸς Σου ,,,

Χαῖρε δὲ καὶ εὐτύχει πάντοτε ἐν τῇ ἀγάπῃ, τῇ χάριτι καὶ τῇ εὐλογίᾳ τοῦ Χριστοῦ, τιμιωτάτη Κυρία!

Τῆς φιλομούσου εὐγενείας Σου
διάπυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης

ΓΡ. ΓΩΓΟΣ ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗΣ.

Ἐν Ἰβραίλα τῇ 25 Ἰανν. 1872.

ΛΟΓΟΣ

ΠΕΡΙ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

Ἀξιότιμοι Κυρίαὶ καὶ Κύριοι!

Μετὰ πλείστης χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης πάρεμι σήμερον ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἡμετέρας φιλοκάλου καὶ φιλομούσου ὁμηγύρεως, συνεορτάζων καὶ συμπανηγυρίζων μεθ' ὑμῶν τὴν ἐπέτειον ἑορτὴν τοῦ φιλομούσου ἡμῶν Συλλόγου, ἀλλὰ καὶ ὀφείλων, ταῦτοχρόνως, νὰ εἶπω τὸν παρὰ τοῦ κανονισμοῦ ἀπαιτούμενον Λόγον, μάλα προθύμως ἀποδεχθεὶς τὴν περὶ τούτου εὐμενῆ προτροπὴν τοῦ ἀξιοτίμου ἡμῶν Προέδρου· διότι τί ἄλλο χρησιμώτερον ἢ ἑλληνοπρεπέστερον, εἰμὴ ὁ ἡμέτερος Σύλλογος, καὶ ὁ ἐκ τούτου τοσοῦτον ταχέως ἀνθήσας καὶ ὠριμάσας γλυκὺς καὶ ὡραῖος καρπός; τὰ ἄπορα κοράσια τῆς ἐν τῇ φιλοξένῳ ταύτῃ πόλει τῆς Ρωμανίας ἑλληνικῆς ἡμῶν κοινότητος, σπουδάζοντα καὶ μανθάνοντα ἐν τῷ Παρθεναγωγείῳ τοῦ ἡμετέρου Συλλόγου, τὴν θείαν γλῶσσαν καὶ τὴν ὀρθόδοξον πίστιν τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ οὕτω διασώζοντα ἐν τῇ ξένη ταύτῃ γῆ τούς δύο πολυτίμους τούτους θησαυρούς τῆς πατρῴας ἡμῶν κληρονομίας τε καὶ εὐκλείας, τὰ μικρὰ καὶ ἀθῶα ταῦτα κοράσια, μητέρες ἀγαθαὶ καὶ σεμναὶ γενόμεναι, καὶ χριστιαναὶ εὐλαβεῖς καὶ εὐσεβεῖς, εὐλογήσουσι, πάντως, ἀπὸ καρδίας τὰ σεπτὰ ὀνόματα καὶ τὴν ἀγαθὴν μνήμην τῶν ἰδρυτῶν καὶ συνδρομητῶν τοῦ σεμνοῦ τούτου διδασκαλείου, ἐν ᾧ ηὐτύχησαν νὰ διδαχθῶσι τὴν ὀφειλομένην ἀγάπην πρὸς τὴν Ἑλλάδα, τὴν κοινὴν αὐτῶν πατρίδα, νὰ μάθωσι τὰ εὐγενῆ καὶ χρηστὰ ἥθη, καὶ νὰ ἐμπνευσθῶσι τὸν σωτήριον φόβον τοῦ Θεοῦ, τὴν πρὸς τὴν μητέρα ἐκκλησίαν εὐλάβειαν, τὸν πρὸς τοὺς ἄλλους σεβάσμιον καὶ ὑπακοήν, τὴν πρὸς τὸν πλησίον συμπάθειαν, καὶ ὅσας ἄλλας χριστιανικὰς καὶ εὐαγγελικὰς ἀρε-

τάς, δι' ὧν ὁ ἀνθρώπινος βίος τελεσφορεῖ καὶ εὐοδοῦται, καὶ καθίσταται εὐ-
τυχής καὶ μακάριος, ἐν τῷ μέσῳ τῶν πολλῶν καὶ δεινῶν αὐτοῦ συμφορῶν.

Ὁ δὲ φιλόμουσος ἡμῶν Σύλλογος, καθ' ἑαυτὸν ἐξεταζόμενος, ἄριστα δύνα-
ται νὰ παραβληθῆ πρὸς Ἑστίαν πνευματικὴν, ἐν ἣ διασώζεται καὶ διατηρεῖται
το ἱερόν καὶ φερέσιον πῦρ τῆς γνώσεως καὶ τῆς σοφίας τῶν ἡμετέρων προ-
γόνων, ἐν ἣ τρέφεται καὶ αὐξάνει καὶ καρποφορεῖ τὸ εὐγενές αἶσθημα τῆς
ἐλληνικῆς φιλοπατρίας, καὶ ἐξ ἧς αὐγάζει καὶ λάμπει τὸ γλυκὺ καὶ ἰλαρὸν
φῶς τῆς ἀληθοῦς παιδείας καὶ ἐπιστήμης, ὅπερ φωτίζει καὶ ὁδηγεῖ τὸν νοῦν
καὶ τὴν καρδίαν ἡμῶν· οἰονόηποτε ἀνάγνωσμα τοῦ Συλλόγου τούτου, ἀπο-
φέρει πάντοτε τὸν οἰκεῖον καρπὸν, ἀρκεῖ μόνον ἵνα οἱ μὲν ῥήτορες αὐτοῦ ὧσι
φιλόπονοι καὶ φιλότιμοι, οἱ δὲ τούτων ἀχρσαταὶ φιλόμουσοι, φιλομαθεῖς καὶ
ἐπεικεῖς· διότι εὐκολόν μὲν τὸ ἐπικρίνειν καὶ κατακρίνειν, δυσχερέστατον δὲ
τὸ δημοσίως πράττειν καὶ ὁμιλεῖν.

Τιμὴ, λοιπὸν, καὶ ἔπαινος καὶ εὐγνωμοσύνη μεγίστη ὀφείλεται ὑπὸ τε τῆς
πανελληνίου πατρίδος, καὶ τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν ἐκκλησίας, εἰς τοὺς ἀόκνους
ἐπιμελητάς καὶ τοὺς εὐεργέτας τοῦ τε ἡμετέρου Συλλόγου, καὶ τοῦ ἐπὶ χρι-
σταῖς ταῖς ἐλπίσι Παρθεναγωγείου αὐτοῦ, δι' ὧν καλλιεργεῖται καὶ ἐν τῇ
πόλει ταύτῃ τὸ φύσει ἀγλαόκαρπον δένδρον τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν παιδείας καὶ
ἀρετῆς, ἀλλὰ καὶ ἐνισχύεται, ταῦτοχρόνως, ἡ ἀγία πίστις τῶν πατέρων ἡμῶν.

Καὶ ἐν ᾧ καιρῷ αἱ ἀπανταχοῦ γῆς καὶ ἐν τῇ ἐλευθέρᾳ καὶ δούλῃ Ἑλ-
λάδι ἐλληνικαὶ κοινότητες, συνεσθαινεῖσαι τὴν ἐθνικὴν καὶ κοινωνικὴν αὐτῶν
ὑπεροχὴν καὶ ἀξιοπρέπειαν, ἤρξαντο ἀπὸ τινων ἤδη ἐτῶν ἀγωνιζόμεναι τὸν
ἐνδοξόν καὶ καλὸν ἀγῶνα τῆς ἐλληνοπρεποῦς παιδείας καὶ χριστιανικῆς
ἀγωγῆς, ἀλλὰ οὐ καὶ ἀμιλλώμεναι πρὸς ἀλλήλας περὶ τὴν σύστασιν φιλο-
λογικῶν καὶ φιλομούσιων Συλλόγων, καὶ ἐθνωφελῶν ἀδελφότητων, βεβαίως
ἦν πρέπον καὶ ἄξιον, ὅπως καὶ ἡ ἐν Ἰβραίλα ἐλληνικὴ ἡμῶν Κοινότης, κα-
τέληθῃ Παρράλεια εἰς τὸν ἐθνικὸν τοῦτον ἀγῶνα, καὶ οὕτω συστήσῃ τοὺς δύο
αὐτῆς Συλλόγους τὸν Φιλόμουσον καὶ τὸν Φιλανθρωπικόν,
προτιθεμένους τὴν ἐλληνικὴν καὶ χριστιανικὴν μόρφωσιν καὶ ἐκπαίδευσιν τῶν
ἀπόρων παιδίων καὶ κορασίων, συμφώνως πρὸς τὰ φιλογενῆ καὶ εὐσεβῆ αὐ-
τῆς αἰσθήματα καὶ φρονήματα.

Τὸ Περικλεῖς καὶ πολυπαθέστατον ἡμῶν ἔθνος, Κυρίαὶ καὶ Κύριοι, ἀφοῦ
ἐπὶ ἐκνοντάδᾳ ἐνιαυτῶν διήλθε, μετὰ παραδειγματικῆς καρτερίας καὶ ὑπο-
μονῆς, τοὺς ὀρμιεῖς καὶ βαρυτάτους χειμῶνας τῆς ἀλλοφύλου καὶ βαρβάρου

δουλείας, καὶ ἐνεκρώθη ἔλεεινῶς ὑπὸ τοῦ θανάτου τῆς ἀμαθείας καὶ τῆς τυ-
ραννίας, ἀνέστη, τέλος πάντων, ἐκ τοῦ σκοτεινοῦ μνήματος τῆς Τουρκοκρα-
τείας, καὶ ὡς ἀστὴρ λαμπρὸς καὶ φωτοβόλος ἀνέτειλε πρὸ πεντήκοντα ἤδη
ἐνιαυτῶν εἰς τὸν πολιτικὸν ὀρίζοντα τῶν ἐλευθέρων καὶ αὐτονομουμένων ἐθνῶν.
Εἴπωμεν λοιπὸν καὶ σήμερον μετὰ βαθυτάτης εὐγνωμοσύνης καὶ εὐλαβείας —
Αἰωνία ἡ μνήμη τῶν Ἡρώων καὶ τῶν Μεγαλομαρτύρων
τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν σωτηρίας καὶ ἐλευθερίας! Αἰωνία
καὶ εὐλογημένη καὶ ἀθάνατος ἡ μνήμη τῶν κατὰ ξη-
ρὰν καὶ θάλασσαν ὑπὲρ τῆς Ἑλληνικῆς ἀνεξαρτησίας
ἀγωνισαμένων πατέρων καὶ ἀδελφῶν ἡμῶν, οἵτινες κατε-
σκεύασαν διὰ τοῦ αἵματος αὐτῶν, καὶ παρέδωκαν εἰς ἡμᾶς πατρίδα ἔντιμον
καὶ ἐλευθέραν, καὶ οὕτως ἐθεμελίωσαν τὸ Ἑλληνικὸν Βασιλεῖον, τὴν ἱεράν
ταύτην καρδίαν τοῦ ἐλληνισμοῦ, ὅστις φύσει ὦν δυνατὸς καὶ μεγαλουργός,
ἀναμφισβότως θὰ δυνηθῆ μίαν ἡμέραν νὰ συναθροίσῃ διὰ τοῦ πνεύματος καὶ
τῆς ἐπιστήμης, ὑπὸ τὸ Ἑλληνικὸν καὶ ὀρθόδοξον σχῆπτρον τοῦ βασιλέως ἡμῶν,
καὶ τοὺς ὑπὸ ξένον ζυγὸν στενάζοντας ἔτι καὶ περιφρονουμένους ὁμογενεῖς, ὡς ἡ ὄρ-
νις συνάγει καὶ περιθάλλει τὰ νοσσία ἑαυτῆς ὑπὸ τὰς πτέρυγας αὐτῆς· οὐτε ἡ πρὸς
ἡμᾶς τοὺς Ἑλληνας ἄδικος καὶ σκληρὰ πολιτικὴ καὶ διπλωματία ἐνίων δυ-
νάμεων τῆς Εὐρώπης, οὐτ' ἄλλο τι ἀνθρώπινον πρόσκομμα θὰ ἰσχύσῃ, ἵνα
ἐμποδίσῃ ἢ ἀναστείλῃ καὶ τὴν ἐθνικὴν ἡμῶν ἐνότητα καὶ ἐλευθερίαν, ὅταν
ἔλθῃ τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου· ἡ αὐτὴ ἀκατάσχετος τῶν πραγμάτων φορὰ,
καὶ ὁ αὐτὸς πανσθενῆς ἠθικὸς καὶ φυσικὸς νόμος, ὅστις καὶ εἰς τὰς ἡμέρας
ἡμῶν ἤνωσε τοὺς μὲν Γερμανοὺς εἰς μίαν Γερμανίαν, τοὺς δὲ Ἰταλοὺς εἰς
μίαν Ἰταλίαν, αὐτὸς οὗτος ὁ αἰώνιος καὶ ἀναλλοίωτος νόμος τῆς ἀνθρωπί-
νης φύσεως, συνάφει καὶ ἐνώσει πολιτικῶς καὶ πάντας ἡμᾶς τοὺς Ἑλληνας,
εἰς μίαν καὶ μεγάλην Ἑλλάδα· ἀρκεῖ μόνον νὰ ἐξακολουθῶμεν ἐργαζόμενοι
ἐπιμελῶς καὶ ἐκπαιδευόμενοι ἐμβριθῶς καὶ σπουδαίως.

Καὶ ἐὰν μέχρι τοῦδε πολλοὶ τῶν εὐπίστων δημοσιογράφων καὶ τῶν προκα-
τελλημένων πολιτικῶν τῆς Γαλλίας, τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς Αὐστρίας ἠδι-
κησαν ἡμᾶς τοὺς Ἑλληνας, λέγοντες καὶ γράφοντες καθ' ἡμῶν ἀνάξια τῆς
παιδείας καὶ τῆς δυνάμεως αὐτῶν, οὐχ ἤττον ὅμως εὐρίσκονται, κατὰ καιροῦς,
καὶ ἄνδρες σοφοί, δίκαιοι καὶ φιλαλήθεις, ὁμολογοῦντες καὶ κηρύττοντες, ὅπου
δεῖ, τὴν ἀληθῆ τῶν πραγμάτων κατάστασιν.

Πρὸ ἐνὸς περίπου ἔτους ἡ Πρωσικὴ Κυβέρνησις ἀπέστειλεν εἰς τὴν Ἀνα-

τολήν ἐπιστημονικὴν ἐπιτροπὴν, ὅπως ἐπιχειρήσῃ αὐτόθι ἀρχαιολογικὰς καὶ ἱστορικὰς ἐρεῦνας· ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη περιηγηθεῖσα τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, τὴν Εὐρωπαϊκὴν Τουρκίαν καὶ τὸ Ἑλληνικὸν βασίλειον, ἐπανέκαμψε πρὸ μικροῦ εἰς τὰ ἴδια. Καὶ ἦν μὲν Πρόεδρος τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης ὁ Ἑρνέστος Κούρτιος, κλεινὸς ἱστοριογράφος καὶ διδάσκαλος τοῦ ἐπιδόξου διαδόχου τῆς Γερμανικῆς Αὐτοκρατορίας, Μέλη δὲ αὐτῆς, ὁ Ταγματάρχης τοῦ μεγάλου γενικοῦ ἐπιτελείου Βέγγελις, ὁ ἀρχιτέκτων Ἄδλερ, ὁ διάσημος ἀρχαιολόγος Στάρκ, καὶ ἄλλοι τινες διακεκριμένοι ἄνδρες· ἐσχάτως ὁ σοφὸς καθηγητὴς Κούρτιος ἐξέθηκεν εἰς ἐπίσκοον τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐταιρίας τοῦ Βερολίνου τὸ ἐξαγόμενον τῆς δημοσίως ἀναλώμασι γενομένης περιοδείας αὐτοῦ· ἡ λογοδοσία δὲ αὕτη τοῦ περικλεοῦς καθηγητοῦ, ἔχει οὐ μόνον μεγάλην ἀρχαιολογικὴν ἀξίαν, ἀλλὰ καὶ πολιτικὴν σημαντικόνητα (α)· ὁ σοφὸς Κούρτιος ὁμολόγησεν ἀπροκαλύπτως καὶ ἐντόνως, ὅτι τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος προσδεύει γιγαντιαίοις βήμασιν εἰς τὴν Ἀνατολήν, καὶ ὅτι «μετ' οὐ πολλοῦ χρόνου παρέλευσιν ὅλη ἡ Εὐρωπαϊκὴ Τουρκία θὰ καταστῇ «κτῆμα τῶν Ἑλλήνων»· Καθ' ἅπασαν τὴν παραλίαν τοῦ Αἰγαίου Πελάγους (εἶπεν ὁ κλεινὸς οὗτος ἱστοριογράφος τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδος) μόνος ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς χωρεῖ ἐπὶ τὰ πρόσω, γοργῶ καὶ στερεῶ τῷ βήματι· ἀπ' ὅτου δὲ ἀπέτυχεν ἡ τελευταία ἐν Κρήτῃ ἐπανάστασις, ἡ εἰρηνικὴ ἡγεμονία τοῦ ἑλληνισμοῦ προελαύνει ἀπανταχόσε δι' ἀκατασχέτου θριαμβευτικῆς πορείας· ἐν αὐτῇ τῇ Κωνσταντινουπόλει οἱ Ἕλληνες προσλαμβάνουσιν ἡσυχάζοντα ἐπικράτησιν διὰ τοῦ ἐμπορικοῦ, τοῦ βιομηχανικοῦ καὶ τοῦ πνευματικοῦ αὐτῶν πλούτου· ἀπὸ δὲ τῆς Χαλκηδόνος μέχρι τῆς Σμύρνης δύναται νὰ παρακολουθήσῃ τις, οὕτως εἰπεῖν, ψηλασθητῶς τὸ λαμπρὸν καὶ τεράστιον τοῦτο φαινόμενον· αἱ Κυδωνίαι, αἱ ἐπὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀγῶνος καταστραφεῖσαι, ἔχουσιν ἤδη 20,000 κατήκους· ὁ μέγας ἐλαιὼν ἐπωλήθη παρὰ τῶν Τούρκων, καὶ ἀνήκει σήμερον ὀλίγηρος εἰς τοὺς Ἕλληνας· ἐν Περγάμῳ ὁ πληθυσμὸς τῶν Τούρκων ἐντὸς δεκαπέντε ἐτῶν ἀπὸ 20,000 ἠλαττώθη εἰς 12,000, ὁ δὲ τῶν Ἑλλήνων ἀπὸ τρισχιλίων τῦξήθη εἰς ἑξακισχιλίους· ἐν Δίκελι ἀναφύεται μετὰ καταπληκτικῆς ταχύτητος νέον Ἑλληνικὸν ἐμπορεῖον, ὡς ἐπίνοιον τῶν Περγάμων»· ὁ Κούρτιος περιέγραψε πρὸς τούτοις τὴν ἐμπορικὴν ἀκμὴν τῆς ἐν Σύρῳ Ἑρμουπόλεως «ἧς ἡ εὐχοσμία καὶ ἡ καθαριότης (εἶπε), παραβαλλομένη πρὸς τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ ἐν

(α) Τὴν περὶ τούτου εὐφρόσυνον πληροφορίαν, ἀσμένως ἐλάβομεν ἐκ τῆς φίλης καὶ περισπουδάστου „Κλειοῦς“

Σμύρνη ἐπιπολάζουσιν ῥυπαρότατα, ἐμποιεῖ εἰς πάντα φιλέλληνα εὐφρόσυνον ἐντύπωσιν».

Συγχωρήσατέ μοι, Κύριοι, τὴν παρέκβασιν ταύτην· καθότι φρονῶ, ὅτι οὐ μόνον διὰ τῆς εὐθείας ὁδοῦ, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν ἀναγκαίων παρεκβάσεων εἰς τε τὰ ἔργα καὶ εἰς τοὺς λόγους ἡμῶν, ὀφειλομένον νὰ φθάσωμεν εἰς τὴν Πανελληνίον ἡμῶν ἐνότητα καὶ ἐλευθερίαν.

Ἦδη δὲ περιορισθῶμεν εἰς τὴν ὑπόθεσιν τῆς ἐορτῆς καὶ πανηγύρεως τοῦ ἡμετέρου Φιλομούσου Συλλόγου, καὶ ἀναπτύξωμεν δι' ὀλίγων τὴν χρησιμότητα καὶ τὴν ἀνάγκην τοῦ παρ' αὐτοῦ συντηρουμένου Παρθεναγωγείου, ὡς καὶ τῆς ἐν γένει ἐκπαιδεύσεως τοῦ Γυναικείου φύλου· ἀλλὰ περὶ τοῦ τελευταίου τούτου θεματος, τοσαῦτα, κατὰ καιροὺς ἐλέχθησαν καὶ ἐγράφησαν, καὶ τοσαῦτα ὑμεῖς αὐτοὶ ἀνέγνωτε καὶ ἤκούσατε, ὥστε θὰ ἐγενόμενῃ φορτικὸς, ἐὰν ἔλεγον αὐτὰ ταῦτα πρὸς ὑμᾶς· διὸ ἐξέστω μοι σήμερον, ἵνα ἐξετάσω μεθ' ὑμῶν ποῖα παρ' ἡμῖν τοῖς Ἕλλησιν ἡ κατάστασις τοῦ γυναικείου φύλου, ποῖα τὰ ἐπιβαλλόμενα αὐτῷ καθήκοντα, καὶ τί πράττουσαι αἱ σημεριναὶ Ἑλληνίδες, δύναται νὰ γίνωσιν ἀξίαι τῶν εὐγενῶν αὐτῶν προμητόρων (α).

Γυνή, οἰασδῆποτε καταστάσειος καὶ ἐθνικότητος, οὐδαμοῦ δύναται νὰ εὕρη καὶ νὰ ἀπανθήσῃ ὠραιότερα καὶ σωτηριωδέστερα πρὸς ἀπομίμησιν παραδείγματα, εἰμὴ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ἱστορίαν καὶ εἰς τὰ Ἑλληνικὰ συγγράμματα· Ἐνταῦθα, ἀληθῶς, ἡ γυνὴ εἴτε ὡς μήτηρ, εἴτε ὡς θυγάτηρ, εἴτε ὡς σύζυγος, εἴτε ὡς ἀδελφὴ, ἀναφαίνεται ἐν πάσῃ τῇ ἐξόχῳ αὐτῆς ἠθικῇ καλλονῇ καὶ ὠραιότητι, πρόθυμος οὔσα εἰς πᾶσαν ἐντιμον ἀφοσίωσιν, ἔτοιμος εἰς πᾶσαν θυσίαν, πλήρης πάσης ἀρετῆς, πάσης χάριτος καὶ παντὸς εὐγενοῦς καὶ ὑψηλοῦ αἰσθήματος· Ἐνταῦθα, ἐπὶ παραδείγματι, ἡ σεμνοτάτη παρθένος καὶ βασιλόπαις Ναυσικάα ἐνώπιον τοῦ θεοεικέλου Ὀδυσέως, ἐπιφαίνεται ὡς πρότυπον ἄσπιλον ἀγνῆς καὶ τρυφερᾶς ἀγάπης, δι' ἧς διδάσκει ἀσιγήτως τὰς σεμνάς καὶ φρονίμους παρθένας, τὴν πρὸς τοὺς γονεῖς ὀφειλομένην ὑπακοὴν καὶ εὐλάβειαν· Ἐνταῦθα, ἡ μεγαλόφρων Ἀνδρομάχη, ἡ τοῦ Ἑκτορος σύζυγος, διατελεῖ καὶ διατελέσει πάγκαλος καὶ ἀμίμητος τύπος ἔρωτος συζυγικοῦ, ἐφ' ὅσον ὑφίσταται ὁ ἱερὸς τοῦ γάμου δεσμός, καὶ ἐφ' ὅσον ἡ πιστὴ καὶ τιμίαι σύζυγος ἀγαπῶσα καὶ τιμῶσα ἑαυτήν, ἀγαπᾷ καὶ τιμᾷ, ταυτοχρόνως, καὶ τὸν ἑαυτῆς σύζυγον, τὸν μόνον ἀπαραίτητον σύντροφον καὶ παρήγορον φίλον τῆς ἐπιγείου ζωῆς· Ἐνταῦθα, ἡ καλὴ καὶ ἀγαθὴ

(α) Πρότινων μηνῶν ὁ Νεολόγος, σπουδαία καὶ ἀξιόλογος ἐφημερίς τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἄριστα τὸ θέμα τοῦτο πραγματευσάμενος, ἔδωκεν ἡμῖν πολλὰς καὶ καλὰς τοῦ λόγου ἀφορμάς.

Ἀντιγόνη, ὡς εὐσεβῆς μὲν καὶ φιλοπάτωρ θυγάτηρ, ὁδηγεῖ πανταχοῦ καὶ περιθάλλπει τὸν γέροντα καὶ τυφλὸν αὐτῆς πατέρα, τὸν ἐξόριστον καὶ οἰκέτην βασιλέα Οἰδίποδα, ὑπομένουσα τὰ πάνδεινα μετὰ γενναιότητος καὶ καρτερίας ἀνδριῶν, ἀλλὰ καὶ ὡς φιλάδελφος ἀδελφῆ, ἀναδέχεται τὸν προφανῆ κίνδυνον τοῦ θανάτου, ὅπως ἀποδώσῃ τὰς νενομισμένας τιμὰς εἰς τὸν νεκρὸν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῆς Πολυνεῖκου· Ἐνταῦθα, ἡ Μακαρία, ἡ τοῦ Ἡρακλέους θυγάτηρ, προσφέρει ἑαυτὴν θυσίαν ὑπὲρ τῆς εὐκλείας καὶ τῆς σωτηρίας τοῦ γένους καὶ τῶν ἀδελφῶν αὐτῆς· ἡ δὲ καλλιπάρθενος Ἰφιγένεια, ἡ θυγάτηρ τοῦ Ἀγαμέμνονος, τοῦ ἀνακτος τῶν Πανελλήνων, μετὰ χαρᾶς καὶ προθυμίας θυσιάζεται ὑπὲρ τῆς πατρίδος καὶ τοῦ ἔθνους τῶν Ἑλλήνων, λέγουσα πρὸς τὴν θρηνοῦσαν καὶ κλαίουσαν μητέρα, «ὅτι κοινὸν χρῆμα δι' ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα ἐγέννησεν αὐτὴν»· ἡ δὲ περίφρων καὶ καλλιπάρειος Πηνελόπη, ἡ τοῦ Ὀδυσσεὺς θαυμαστὴ ἐκείνη σύζυγος, διαμενεῖ ἐσαεὶ τὸ σεμνὸν ὑπόδειγμα, καὶ τὸ φαινὸν σύμβολον τῆς συζυγικῆς τιμῆς καὶ πίστεως, ἐξ ἧς ἡ εὐημερία, ἡ χαρὰ καὶ ἡ ἀληθὴς πλοῦτος τοῦ οἰκογενειακοῦ βίου· ἐπιλείπει με ὁ χρόνος, θέλοντα νὰ ἀναφέρω καὶ ἄλλα τοιαῦτα αἰμίμηστα καὶ λαμπρὰ παραδείγματα Ἑλληνίδων παρθένων καὶ συζύγων, ὧν τὰς ἀρετὰς ἐξύμνησε καὶ ἀπεθανάτισεν ἡ μεγαλοφυΐα τοῦ Ὀμήρου καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ποιητῶν.

Ἀλλὰ καὶ καθ' ἅπασαν τὴν μακρὰν καὶ συνεχῆ ἱστορίαν τοῦ ἡμετέρου ἔθνους, ἡ Ἑλληνὶς ἐπιφαίνεται πάντοτε καὶ πανταχοῦ, ὡς ἄγγελος ἀγαθὸς καὶ χαρμόσυνος, ἀγογγίστως ὑφισταμένη πᾶσαν κακοπάθειαν, προλαμβάνουσα πᾶσαν εὐτέλειαν καὶ ταπεινώσιν, ἐμπνεύουσα, διὰ τε τοῦ λόγου καὶ τοῦ παραδείγματος αὐτῆς, τὸν εὐγενέστερον ἡρωϊσμὸν, διαπρέπουσα διὰ τῆς παιδείας καὶ τοῦ πνεύματος αὐτῆς, μεταξὺ τῶν ἀρίστων συγγραφέων καὶ ποιητῶν τοῦ γένους ἡμῶν, καὶ διατηροῦσα διὰ τῆς ψυχικῆς καλλονῆς καὶ τῆς σωματικῆς χάριτος, τὴν ιδέαν τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τὸ αἶσθημα τοῦ ωραίου εἰς τὴν τέχνην, εἰς τὰ γράμματα, εἰς τὴν γλῶσσαν, καὶ κατ' ἐκείνην ἔτι τὴν θλιθερὰν ἐποχὴν, καθ' ἣν ἀμφοτέρωτα ταῦτα εἶχον σχεδὸν ἐκλείψῃ καὶ ἀποσβεσθῆ ἕκ τῆς καρδίας τοῦ Ἑλληνικοῦ ἡμῶν ἔθνους· Οἰανδῆποτε σελίδα τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν ἱστορίας καὶ ἂν ἀνοιξῇ ἡ Ἑλληνὶς, εὐθέως εὕρισκει ἕξοχον καὶ ἀξιομίμητον πρᾶδειγμα γυναικείας συνέσεως, μεγαλοφροσύνης, σεμνότητος καὶ σοφίας.

Περικλεεῖς καὶ ἄνδρι καὶ ἀρεταὶ τῶν Ἑλληνίδων τῆς Σπάρτης, ἠθικαὶ καλλοναὶ τῆς γυναικὸς τοῦ Πυθαγόρα, τοῦ Φωκίωνος καὶ πολλῶν ἄλλων στρατηγῶν, φιλοσόφων, πολιτικῶν καὶ ἀπλῶν πολιτῶν τῆς Ἑλλάδος, εὐγενεῖς

ἀφοσιώσεις εἰς τὰ καλὰ καὶ ἀγαθὰ ἔργα, ἔρωσ παιδείσεως καὶ φιλομαθείας τοιοῦτος, ὥστε ἡ Σαπφῶ, ἡ διὰ τὸ ποιητικὸν αὐτῆς ὕφος καὶ κάλλος κληθεῖσα δεκάτη μοῦσα, μετὰ περιφρονησεως νὰ ὀμιλῇ περὶ πάσης γυναικὸς, μὴ τυχούσης τῆς δεούσης ἀγωγῆς καὶ παιδείας· Γυναῖκες Ἑλληνίδες σώσασαι τὴν πατρίδα τῆς τυραννίδος, ἢ τῆς ξένης Κυριαρχίας, καὶ ἀποδείξασαι διὰ τῆς ἔπειτα διαγωγῆς αὐτῶν, ὅτι ἐν τῷ ἡρωϊσμῷ καὶ τῇ αὐταπαρνήσει αὐτῶν οὐδεμίᾳ ὑπεκρύπτετο ὀπισθοβουλίᾳ φιλοδοξίας, ἢ ἄλλο τι αἰσθημα χαμερπές, ἰδοὺ τὸ μέγα καὶ διδακτικώτατον πανόραμα, ὅπερ παρουσιάζει εἰς τὰ βλέμματα τῶν φιλομαθῶν καὶ λογίων Ἑλληνίδων, ἡ ἐθνικὴ ἡμῶν ἱστορία καὶ φιλολογία, οὐχὶ μόνον ἡ ἀρχαία καὶ ἡ κλασικὴ, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἔτι ἡ νεωτέρα καὶ σύγχρονος· Καὶ ἐὰν ἡ Θηβαῖα Τιμόκλεια, ἐμπνεομένη ὑπὸ τῆς παρρησίας ἐκείνης, ἣν παρέχει τὸ ὑψηλὸν καὶ εὐγενὲς τοῦ φρονήματος, εἶπε πρὸς τὸν Μέγαν Ἀλέξανδρον, τὸν κατακτητὴν τῆς πατρίδος αὐτῆς τοὺς ἑλληνοπρεπεῖς τούτους λόγους, «Ἐμοὶ Θεαγένης ἦν ἀδελφός, ὃς ἐν Χερωνείᾳ στρατηγῶν, καὶ μαχόμενος πρὸς ὑμᾶς, βασιλεῦ Ἀλέξανδρε, ὑπὲρ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας ἔπεσεν, ὅπως ἡμεῖς μηδὲν τοιοῦτον πάθωμεν· Ἐπεὶ δὲ πεπόνθαμεν ἀνάξια τοῦ γένους, ἀποθανεῖν οὐ φεύγομεν»· μὴ λησμονήσωμεν ὅμως, Κύριοι, ὅτι οἱ λόγοι οὗτοι ἐλέχθησαν καὶ μέχρις ἐσχάτων παρὰ πολλῶν ἄλλων Ἑλληνίδων, ἐξ ὧν συνεκροτεῖτο καὶ ὁ αἰμίμηστος καὶ μακάριος ἐκείνων τῶν Σουλιωτίδων παρθένων καὶ συζύγων γένος, ἔστις χορεύων καὶ ἄδων τὰ ἄσματα τῆς Ἑλληνικῆς ἐλευθερίας, ἔρριψεν ἑαυτὸν κατὰ τοῦ κρηνοῦ, προτιμήσας μᾶλλον τὸν ἐνδοξὸν καὶ ἐντιμὸν θάνατον, ἢ τὴν παρὰ τῶν βαρβάρων ἀτίμωσιν καὶ αἰχμαλωσίαν.

Καὶ ἐὰν τὰ μελισταγῆ καὶ ἀθάνατα ἔπη τῆς Σαπφοῦς καὶ τῆς Κορίνθης, τῶν ἐπιφανεστάτων τούτων τῆς Λέσβου ἀοιδῶν· Ἐὰν αἱ ὑψηλαὶ καὶ ἐθελώττοι τῆς Ἀσπασίας ἐμπνεύσεις, κατηγλαΐζον τὴν ἐνδοξοτέραν ἐποχὴν τῶν Ἑλληνικῶν γραμμᾶτων, οὐχ' ἦττον ὅμως καὶ κατὰ τὴν Βυζαντινὴν παρακμὴν, καὶ τὴν μετ' ἔπειτα οἰκτρὰν κατάπτωσιν τοῦ γένους ἡμῶν, δὲν ἐξέλιπον Ἀθηναῖδες, Ἀγλαῖται καὶ Ἄνναι, δὲν ἐξέλιπον εὐγενεῖς καὶ πεπαιδευμένοι Ἑλληνίδες, αἵτινες τὸν μὲν Φίλελφον, ὀλίγω πρὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τὸν δὲ κόμητα Μάρκελλον, κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρόντος αἰῶνος, ἠνάγκαζον νὰ ὁμολογήσωσιν, ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα ἐν τῷ στόματι τῶν Ἑλληνίδων γυναικῶν, διασώζει ἅπασαν τὴν μεγαλοπρέπειαν καὶ τὴν χάριν αὐτῆς, καὶ σχεδὸν ὀμιλεῖται τοσοῦτον καθαρά, ὅσον καὶ ἐπὶ τῶν χρόνων τοῦ Εὐριπίδου καὶ Δημοσθένους.

Ἄλλὰ σήμερον, μετὰ βαθυτάτης θλίψεως πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι καθὼς οἱ ἄνδρες, οὕτω καὶ αἱ γυναῖκες παρ' ἡμῖν κατελήφθησαν ὑπὸ τῆς γενικῆς καχεξίας· τὸ μέγα καὶ λαμπρὸν ἐκεῖνο παρελθὼν τῶν προγόνων λησμονεῖται, ἢ μικροῦ λόγου ἄξιον νομίζεται εἰς τὰς ἡμέρας ἡμῶν, ἢ δὲ Ἑλληνίς ἐξ ἀμαθείας ἢ ἡμιμαθείας, ἐπιλανθανομένη ὅτι πρῶτιστον καθήκον τῆς γυναικὸς εἶναι τὸ παρασκευᾶσαι ἑαυτὴν καλὴν καὶ φρόνιμον μητέρα οἰκογενείας, πεπαιδευμένην καὶ σοφὸν παιδαγωγὸν τῆς τρυφερᾶς ἡλικίας, ἧς αἱ πρῶται ἐντυπώσεις, εἴτε ἀγαθαὶ εἴτε κακαὶ, συνοδεύουσιν ἡμᾶς καθ' ἅπαντα τὸν βίον, ἢ Ἑλληνίς, λέγω, τῶν ἡμετέρων χρόνων, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, κύριον ἔχει μέλημα καὶ καύχημα τὸν πηθικισμὸν καὶ τὴν περὶ τὰ ξένα ἠθῆ καὶ ἔθνημα ἄχαριν καὶ ἀξιογέλαστον ἐπίδειξιν, σεμνυνομένη καὶ καυχωμένη, ἐὰν ἀποβῆ κολοῖός, διὰ ξένων πτερῶν κοσμούμενος· Καὶ ἐν ᾧ ἄλλοτε ἢ τοῦ Φωκίωνος γυνή, οὐδὲν πολυτελὲς ἐνδύμα φοροῦσα, οὐδὲ ἀδάμαντας καὶ μαργαρίτας φέρουσα, μετὰ καυχήσεως ἔλεγεν, ὅτι ἐμοὶ μὲν κόσμος καὶ στολισμὸς ἢ ἀρετὴ τοῦ ἀνδρός μου, σήμερον ὅμως πολλαὶ Ἑλληνίδες, οὐ μόνον οὐδόλως καυχῶνται εἰς τὰς ἀρετὰς τῶν ἰδίων ἀνδρῶν, ἀλλὰ καὶ ἀδικοῦσι καὶ καταστρέφουσιν αὐτοὺς, διὰ τῆς ἀπρεποῦς καὶ σκανδαλώδους αὐτῶν πολυτελείας καὶ σπατάλης, εἰς τὰ ἐνδύματα καὶ τὴν ἄλλην ἀναστροφὴν, μιμούμεναι ὄθην τὰς πεπολιτισμένας γυναῖκας τῆς Δύσεως! οἶα πλάνη! καὶ οἶα ὀλεθρίος μίμησις!

Καὶ ἀληθῶς, πόσαι μητέρες, εἰς τὰς Ἑλληνικὰς μεγαλουπόλεις καὶ κωμοπόλεις, πόσαι μητέρες λαμβάνουσι τὴν ἀπαιτουμένην φροντίδα καὶ μέριμναν περὶ τῆς χριστιανικῆς καὶ τῆς ἑλληνοπρεποῦς ἀγωγῆς τῶν θυγατέρων αὐτῶν; πόσαι μητέρες ἐνθυμοῦνται, ὅτι αἱ θυγατέρες αὐτῶν μέλλουσι ποτε νὰ γίνωσι μητέρες οἰκογενείας, καὶ ἐπομένως παιδαγοὶ τῶν τέκνων αὐτῶν;

Αἱ πλείσται, δυστυχῶς, τῶν Ἑλληνίδων τούτων μητέρων ἀπομιμοῦνται ξένα καὶ ἔκφυλα ἠθῆ, ξένους πηθικίζουσι συρμούς, εἰς ξένα θεάματα καὶ ἀκροάματα ἐνασμενίζονται, καὶ τὴν ἐπιδεικτικὴν καὶ ἐπιπόλαιον τῶν τέκνων αὐτῶν ἀνατροφὴν ὑηρεύουσαι καὶ ἐπιδιώκουσαι, ξένους διδασκάλους καὶ ξένας διδασκαλίσσας προτιμῶσι, καὶ παρακαθίζουσιν εἰς τὰς θυγατέρας καὶ εἰς τοὺς υἱοὺς αὐτῶν, ἐν αὐτῇ ἔτι τῇ τρυφερᾷ καὶ παιδικῇ αὐτῶν ἡλικίᾳ! τὴν δὲ πάτριον καὶ Ἑλληνικὴν ἀγωγὴν καὶ παιδείαν, παραγκωνίζουσι καὶ περιφρονοῦσι! Διὸ, συμβαίνει, πολλάκις, νὰ εὐρίσκονται μητέρες καὶ θυγατέρες Ἑλληνίδες, ψιττακίζουσαι μὲν ὀλίγα γαλλικὰ, ἀγγλικὰ ἢ γερμανικὰ, ἀγνωοῦσαι δὲ καὶ αὐτὰ τῶν Ἑλλήνων συγγραφέων τὰ ὀνόματα, καὶ τοὺς ἀπλουστέρους τύπους

καὶ κανόνας τῆς Ἑλληνικῆς γραμματικῆς· καὶ τὸ χεῖριστον πάντων, λίαν ἀμαθεῖς οὔσιν περὶ τε τὴν ἀρχαίαν καὶ νεωτέραν ἐθνικὴν ἡμῶν ἱστορίαν καὶ Γεωγραφίαν! ἀληθῶς, αἱ Ἑλληνίδες αὗται προξενοῦσιν ἐντροπὴν οὐ μόνον εἰς ἑαυτὰς καὶ εἰς τὰς οἰκογενείας αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ ταλαίπωρον ἡμῶν ἔθνος· πᾶς δὲ φρόνιμος ξένος, Γάλλος ἢ Γερμανὸς ἢ ἄλλος τις, βεβαίως γελάσει καθ' ἑαυτὸν, καὶ καταφρονήσει τὰς μισέλληνας ταύτας Ἑλληνίδας!

Ἐν ἔσω, λοιπὸν, ἐπικρατεῖ ἢ ἀξιοκατάκριτος καὶ παράλογος αὕτη ἀδιαφορία καὶ ψυχρότης τῶν μητέρων καὶ τῶν θυγατέρων, τῆς ἀνωτέρας μάλιστα τάξεως, πρὸς τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα, πῶς θέλει δυνηθῆ τὸ γυναικεῖον παρ' ἡμῖν φύλον νὰ ἐκπληρώσῃ τὸν μέγαν αὐτοῦ προορισμὸν, καὶ νὰ γίνῃ τὸ ὄργανον καὶ ὁ μοχλὸς τῆς διανοητικῆς καὶ ἠθικῆς παλιγγενεσίας τοῦ Γένους ἡμῶν; ἀρκεῖ ἄρα γε πρὸς τοῦτο μόνον ἢ ἀτελὴς σπουδὴ τῶν ξένων γλωσσῶν, παραμελουμένης τῆς ἡμετέρας; οὐδαμῶς, Κυρίαί καὶ Κύριοι· διότι ἡ σπουδὴ πάσης ξένης γλώσσης καθίσταται βλαβερὰ καὶ ἐπιζήμιος, ἔταν ἢ γυνὴ δὲν προστοιχειωθῆ, ὡς πρέπει, διὰ τῆς σπουδῆς τῆς ἐθνικῆς αὐτῆς γλώσσης· ἡ Φιλολογία ἐκάστου ἔθνους εἶναι πιστὸν ἀπεικόνισμα τῆς διανοίας, τῶν ἠθῶν καὶ τῶν ἐθίμων αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ὁ μόνος ἀρμόδιος διδάσκαλος, ἔστις δύναται νὰ διδάξῃ αὐτὸ τὰ καλὰ καὶ χρήσιμα μετὰ πολλῆς τῆς ὠφελείας, συμφώνως πρὸς τὸ ἔμφυτον ἦθος καὶ τὸν ἐθνικὸν αὐτοῦ χαρακτῆρα· ἡ Γαλλίς, λόγου χάριν, ἢ Γερμανίς καὶ ἢ Ἀγγλίς, ἐκπαιδευομένη πρῶτον καλῶς καὶ μορφουμένη ἐν τῇ ἐθνικῇ αὐτῆς γλώσσῃ, καὶ ἐν τοῖς ἐθνικοῖς συγγραμμάσιν, καὶ ἀκολούθως εἰσερχομένη εἰς τὸν ἀληθῆ καὶ πραγματικὸν κόσμον, ἀνευρίσκει ὅσα ἀνέγνω καὶ ἔμαθεν ἐν τῷ κόσμῳ τῶν βιβλίων· Ἐντεῦθεν ἢ γυνὴ αὕτη σύζυγος γενομένη, καθίσταται χρήσιμον καὶ ὠφέλιμον μέλος τῆς τε οἰκογενείας καὶ τῆς κοινωνίας ἐν ἧς ζῆ, καὶ ἀνατρέφει καὶ παιδαγωγεῖ τὰ τέκνα αὐτῆς, κατὰ τὰ φρονήματα, τοὺς πόθους καὶ τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ ἔθνους αὐτῆς· Ἄλλὰ παρ' ἡμῖν συμβαίνει πᾶν τούναντίον, ὡς μὴ ποτ' ὤφειλεν! ἢ εὐπορος Ἑλληνίς, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἀναπτύσσεται καὶ μορφοῦται γαλλιστὶ, γερμανιστὶ ἢ ἀγγλιστὶ, ἐπομένως προσκτᾶται ιδέας, αἰσθήματα καὶ τάσεις Γαλλικὰς, καὶ ἔξει Ἀγγλικὰς καὶ Γερμανικὰς, καλὰς μὲν ἴσως καθ' ἑαυτὰς, ἀναρμόστους ὅμως καὶ πολλάκις ὀλεθρίους πρὸς τὰς Ἑλληνίδας, αἵτινες μεταγγίζουσαι ταύτας εἰς τὰ τέκνα αὐτῶν, νοθεύουσι καὶ διαστρέφουσι τὸν Ἑλληνικὸν ἡμῶν χαρακτῆρα, καὶ οὕτως, ἀντὶ νὰ ἀποβῶσιν αἰτία καὶ μοχλὸς, γίνονται μέγα ἐμπόδιον καὶ δεινὸν πρόσκομμα τῆς διανοητικῆς καὶ ἠθικῆς ἀναγεννήσεως τοῦ, καὶ διὰ τοῦτο, δυστυχοῦς ἡμῶν ἔθνους· Καὶ

ταῦτα μάλιστα, ἀφοῦ ἡ χαριτόβρυτος γλῶσσα καὶ ἡ πλουσιωτάτη φιλολογία τῶν πατέρων ἡμῶν, τσαῦτα παρέχεται τῷ Γυναικείῳ φύλῳ ἀρετῆς καὶ σωφροσύνης πρότυπα, τσαῦτα ἀρίζηλα καὶ ὑψηλὰ παραδείγματα μητρικῆς καὶ συζυγικῆς τελειότητος.

Καὶ κατ' ὄν καιρὸν τὰ ὀλιθερά ταῦτα συμβαίνουνσι παρὰ τῇ ἀνωτέρᾳ καὶ μέσῃ τάξει τῶν Ἑλληνικῶν οικογενειῶν, αἱ κατώτεροι τάξεις, κατ' ὀλοκληρίαν σχεδὸν στεροῦνται τῆς ἀναγκαίας ἀγωγῆς καὶ παιδείσεως, καὶ παρὰ ταῖς πλείσταις, ἐξ αὐτῶν, οὐδ' αὐτὴ ἡ γνῶσις καὶ συναίσθησις ὑπάρχει τῶν μητρικῶν καὶ συζυγικῶν καθηκόντων· τὰ δὲ ἄθλια καὶ δυστυχῆ τέκνα τοιούτων οικογενειῶν κακῶς ἀνατρεφόμενα, εἶναι πρόδηλον ὅποιοι ἄνθρωποι θὰ γίνωσιν, ὅταν φθάσωσιν εἰς ὄριμον ἡλικίαν! Οὕτω δ' ἔχοντος παρ' ἡμῖν, ἐν γένει, τοῦ Γυναικείου φύλου, καὶ εἰς τοιαύτην λυπηρὰν κατάστασιν διακειμένων τῶν μητέρων, τῶν πρώτων τούτων παιδαγωγῶν καὶ διδασκάλων τῆς παιδικῆς ἡλικίας, πῶς εἶναι δυνατόν, πρὸς Θεοῦ! νὰ ἐλπίσωμεν ρίζικὴν θεραπείαν τῆς τὸ ἡμέτερον ἔθνος καταλαβούσης καχεξίας τε καὶ ταλαιπωρίας; πῶς εἶναι δυνατόν νὰ ἐλπίσωμεν, ὅτι τὰ εὐγενῆ, τὰ ἀγαθὰ καὶ χριστιανικὰ αἰσθήματα θὰ ἀναπτυχθῶσι καὶ θὰ καρποφορήσωσι παρὰ τῷ λαῷ, ὅτι θὰ ἐγκεντριθῶσιν εἰς αὐτὸν αἱ ἠθικαὶ καὶ ὀρησκευτικαὶ ἀρχαί, καὶ ὁ ἔρως τῆς προόδου εἰς πάντα τὰ καλὰ καὶ σεμνὰ ἔργα, ἢ ὅτι τὸ ταπεινὸν τοῦ φρονήματος καὶ τὸ εὐτελὲς τῆς γνώμης, θὰ ἐκλείψωσιν ὀλοτελῶς, ὅταν αἱ μητέρες ἐντελῆ πάσχωσιν ἄγνοιαν τῶν καθηκόντων αὐτῶν;

Εἰς τὴν ἀγωγὴν ἄρα καὶ ἐκπαίδευσιν τοῦ Γυναικείου φύλου, ἀνάγκη πᾶσα νὰ ἐπιστήσωμεν ἅπασαν ἡμῶν τὴν προσοχὴν, ἐὰν ἀληθῶς ἀγαπῶμεν τὸ ἡμέτερον ἔθνος, καὶ εἰλικρινῶς ποθῶμεν τὴν ἠθικὴν καὶ διανοητικὴν αὐτοῦ ἀναγέννησιν, ἐξ ἧς ἀπορρέουσι καὶ πλοῦτος καὶ τιμὴ καὶ ἐλευθερία καὶ πᾶν ἄλλο ἀγαθόν· Ναί, Κύριοι, ὀφείλομεν πρὸ παντὸς ἄλλου, ὅπως κοσμήσωμεν τὰς Ἑλληνίδας, διὰ τοῦ ὠραίου καὶ τιμαλφοῦς ἐθνικοῦ αὐτῶν χαρακτῆρος, καὶ ἀφαιρέσωμεν ἀνυπερθέτως ἀπ' αὐτῶν τὰ ξένα καὶ ἐψιμυθιωμένα φύκια τοῦ ῥομαντισμοῦ (romantisme) καὶ τῆς τούτῳ ἐπομένης ἐπιπολαιότητος, ὀφείλομεν νὰ θερμάνωμεν τὰς καρδίας αὐτῶν πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν διαμόρφωσιν, ὀφείλομεν νὰ ἀναπτύξωμεν καὶ νὰ παραστήσωμεν πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν τὸν κλασικόν, τὸν βυζαντινὸν καὶ τὸν σύγχρονον Ἑλληνισμόν, ὡς ἀριστοῦργημα καλλιτεχνικόν, ἀντάξιον ἀνεξάντλητου θαυμασμοῦ καὶ μελέτης, καὶ ὡς μελῶδημα ἐμμελὲς, θέλγον καὶ καταγοητεῦον τὸ πνεῦμα, τὴν ψυχὴν καὶ τὴν καρδίαν· Καὶ τότε, ἀναμφιβόλως, αὐταὶ αἱ Ἑλληνίδες κατανοήσασαι ποῦ ἄγει ἡ φαγέδαινα τοῦ ῥομαντισμοῦ, βε-

βαίως θὰ φωτισθῶσι, καὶ διὰ τοῦ ἰδίου μητρικοῦ αὐτῶν γάλακτος προετοιμαζοῦσαι τὸ εὐτυχὲς μέλλον τοῦ ἔθνους ἡμῶν, καὶ καταρτίζουσαι τὴν νέαν γενεάν Ἑλληνικὴν κατὰ τε τὴν καρδίαν καὶ τὸ φρόνημα, θὰ συνεχίσωσιν, οὕτω, τὰς λαμπρὰς ἐκεῖνας σελίδας τοῦ ἡρωϊσμοῦ, τῆς μεγαλοφυΐας, τῆς μεγαλοφυΐας, τῆς αὐταπαρνήσεως, τῆς γυναικείας ἀνδρείας, τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς φρονήσεως, αἴτινες ὡς μαργαρίται πολυτίμοι εἰσιν ἐγκατασπαρμένοι ἐν τῇ Πανδέκτῃ τῆς Ἑλληνικῆς ἡμῶν Ἱστορίας καὶ Φιλολογίας.

Ἄλλὰ καιρὸς πλέον, ἵνα καὶ αὐταὶ αἱ γυναῖκες συναισθανθεῖσαι ἀπ' ἐνὸς μὲν, τὴν ὑψηλὴν αὐτῶν ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἀποστολὴν καὶ ἀνθρώπινον ἀξίαν, ἀπ' ἑτέρου δὲ, τὴν παροῦσαν αὐτῶν ταπεινώσιν καὶ ἀμάθειαν, ἐξυπνήσωσιν ἀπὸ τοῦ κατέχοντος αὐτὰς ληθαργου, καὶ ἀρχίσωσι νὰ σκέπτωνται ἀδιακόπως καὶ σπουδαίως περὶ τῶν καθηκόντων καὶ τῶν δικαιωμάτων αὐτῶν, ὅπως καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ἡμῶν κοινωνίᾳ καταλάβωσι τὴν πρέπουσαν εἰς αὐτὰς ἀξίαν καὶ τιμὴν· Εἶναι καιρὸς πλέον αἱ μὲν παρθένοι καὶ νεάνιδες νὰ μάθωσιν, ὅτι μέγιστον καὶ πολυτιμώτατον χρῆμα, ἀλλὰ καὶ στολισμὸς λαμπρότατος καὶ προῖξ ἀδαπάνητος, εἶναι πρὸ πάντων ἡ Ἑλληνικὴ καὶ ἐθνικὴ αὐτῶν παιδεία καὶ μόρφωσις, καὶ ὅτι παντὶ τρόπῳ καὶ πάσῃ θυσίᾳ, ὀφείλουσι νὰ ἀποκτήσωσιν αὐτὴν, ὅπως τοὺς μὲν χρόνους τῆς νεότητος διέλθωσιν ἐν τιμῇ καὶ χαρᾷ, τὰ δὲ ὀδυνηρὰ ἔτη τοῦ γήρατος, ἐν ὑπομονῇ καὶ ἐλπίδι χριστιανικῇ· Αἱ δὲ μητέρες, μιμούμεναι τὴν Ἱεραπολίτιδα ἐκείνην Εὐρυδίκτην, ἥτις ἄμοιρος οὔσα Ἑλληνικῆς παιδείας, ἐφιλοτιμήθη νὰ μάθῃ Ἑλληνικὰ γράμματα, ὅπως ἐκπαιδεύσῃ τὰ τέκνα αὐτῆς ἑλληνιστὶ, ἄς φιλοτιμηθῶσι καὶ αὐταὶ, ὅπως ἐπαυξάνωσι τὰς γνώσεις καὶ τὰς ιδέας αὐτῶν, καὶ οὐ μόνον νὰ συλλογίζωνται καὶ νὰ συνδιαλέγωνται περὶ τοῦ μαγειρείου, περὶ τῶν οἰκιακῶν ἐπίπλων, περὶ τοῦ ἐνδύματός τῆς μὲν καὶ τῆς δὲ, ἢ περὶ τοῦ καλοῦ ἢ κακοῦ καιροῦ, ἐν οἷς, συνήθως, περιορίζεται πᾶσα ἡ σοφία αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ περὶ ἄλλων ὑψηλοτέρων ἀντικειμένων, πολιτικῶν, κοινωνικῶν καὶ οικογενειακῶν, ἀναγινώσκουσαι πρὸς τοῦτο ἄλλα τε διάφορα ὠφέλιμα συγγράμματα καὶ παιδαγωγικὰ βιβλία, γὰρ τῶν τέκνων αὐτῶν. Καὶ τοῦτο, βεβαίως, κατορθωθήσεται ἐὰν πολλαὶ μητέρες συνερχόμεναι ἐπὶ τὸ αὐτὸ, συσκέπτωνται καὶ σανεργάζωνται ἐν ἄλλαις λέξεσιν, ἐὰν συστήσωσι καὶ αὐταὶ Γυναικείους Φιλεκπαιδευτικοὺς Συλλόγους.

Ἡ δὲ σύστασις τοιούτων Συλλόγων καὶ παρὰ τῶν Ἑλληνίδων γυναικῶν εἶναι, ἀναντιρρήτως, ἀναγκαιοτάτη καὶ ἀναπόφευκτος· διότι διὰ τῶν Συλλό-

γων τούτων μεγίστη θὰ προκύψῃ βελτίωσις, οὐ μόνον εἰς τὸ ἦθος καὶ εἰς τὸ φρόνημα τοῦ παρ' ἡμῖν ἄλλως, φύσει, σεμνοῦ καὶ ἀγαθοῦ καὶ εὐγενοῦς γυναικείου φύλου, ἀλλὰ θὰ γίνῃ καὶ πρόσδος πρακτικώτερα εἰς τὰ ἡμέτερα Παρθεναγωγεία, ὧν ὁ καταρτισμὸς καὶ ὁ κανονισμὸς ἀδίκως καὶ ἐπιβλαβῶς ἀφέθη ἄχρι τοῦδε, καθ' ὀλοκληρίαν, εἰς μόνον τοὺς ἀνδρας· βεβαίως, αἱ μητέρες, ὡς μητέρες σκεπτόμεναι, δύνανται πολλάς ἐλλείψεις τῶν ἡμετέρων Παρθεναγωγείων νὰ διορθώσωσιν ὑλικὰς τε καὶ ἠθικὰς, πολλάς ἀναγκαίαις μεταρρυθμίσεις νὰ εἰσαγάγωσιν, ἅς οἱ ἄνδρες ἢ ἀγνοοῦσι παντάπασιν, ἢ ὡς ἄνδρες δὲν συναισθάνονται βαθέως· Διὰ τῶν τοιούτων Συλλόγων, πρὸς τοῖς ἄλλοις, θὰ ἀναπτυχῇ εἰς τὰς Ἑλληνίδας ὁ Ἑλληνικὸς νοῦς, θὰ γεννηθῇ εἰς τὰς καρδίας αὐτῶν ἡ συναίσθησις τῆς ἀπαραμίλλου ἀξίας τοῦ Ἑλληνισμοῦ, καὶ οὕτω θὰ ἐξοβελισθῶσι, κατὰ μικρὸν, αἱ ξενικαὶ ἰδέαι καὶ τάσεις, αἵτινες, μὰ τὴν ἀλήθειαν, ὑποσκάπτουσιν ὁσημέραι τὰ θεμέλια τοῦ ἔθνους ἡμῶν· ἐν τοῖς Συλλόγοις τούτοις αἱ γυναῖκες, ὡς μητέρες καὶ σύζυγοι οὐ μόνον θὰ ἀγορεύωσι καὶ θὰ συσκέπτονται περὶ οἰκιακῆς λιτότητος καὶ οἰκονομίας, περὶ τῶν ὀλεθρίων ἀποτελεσμάτων τῆς μαστιζούσης τὴν κοινωνίαν ἡμῶν πολυτελείας, περὶ τῆς καταργήσεως τοῦ décolléte, καὶ ἄλλης τοιαύτης ἀναιδείας ξενικῆς, περὶ τῆς Ἑλληνικῆς καὶ χριστιανικῆς ἀνατροφῆς καὶ παιδείας τῶν υἱῶν καὶ τῶν θυγατέρων αὐτῶν, ὡς καὶ περὶ ἄλλων τοιούτων σπουδαίων ὑποθέσεων, ἀλλὰ καὶ θὰ ἐφευρίσκωσι τὰ κατάλληλα μέσα, ὅπως θεραπεύωσι τὰ, τυχόν, ἁμαρτήματα καὶ σφάλματα τῶν ἀνδρῶν καὶ συζύγων, οἵτινες ἔτι μᾶλλον σέβοντες καὶ τιμῶντες τὰς πεπαιδευμένας καὶ πεφωτισμένας αὐτῶν γυναῖκας, ἀναμφιβόλως δώσουσι τότε τὴν ἀπαιτουμένην προσοχὴν εἰς τὰς εὐσχήμους καὶ καλὰς αὐτῶν συμβουλὰς, ἐὰν οὗτοι, κατὰ δυστυχίαν τῆς οἰκογενείας αὐτῶν, περιπέσωσιν εἰς τι κακὸν καὶ ὀλέθριον πάθος, οἷον, φερ' εἰπεῖν, τῆς ὀργῆς, τῆς μέθης, τῆς βλασφημίας, τῆς περὶ τὰ θεῖα ψυχρότητος καὶ ἀνευλαθείας, τῆς νυκτερινῆς ἀπουσίας, τοῦ παίζειν τὰ τυχηρὰ λεγόμενα παιγνίδια, καὶ οὕτω καταστρέφειν ὑγείαν, ὑπόληψιν καὶ περιουσίαν, ἢ ἄλλου τινος τῶν τοιούτων ἁμαρτημάτων καὶ παθῶν. Ἄλλοτε δὲ πάλιν αἱ ἀξιότιμοι αὗται Κυρίαι δύνανται νὰ συσκέπτονται εἰς τὰς συνεδριάσεις αὐτῶν καὶ περὶ τῆς ἠθικῆς σωτηρίας καὶ κοινωνικῆς ἀποκαταστάσεως πολλῶν ἀπόρων καὶ ὀρφανῶν παρθένων καὶ νεανίδων, αἵτινες δι' ἔλλειψιν ἐργασίας, προστασίας, παραμυθίας καὶ ἀντιλήψεως γίνονται, πολλάκις, οἰκτρὰ καὶ ἐλπεινὰ θύματα τῆς κακοηθείας, τῆς ἀπάτης καὶ τοῦ κακοῦ βίου! Τὸ δὲ σπουδαιότερον, ὅτι ἐκ τῶν

κατὰ πόλεις καὶ χώρας συστηθησομένων γυναικείων τούτων Συλλόγων, θὰ προκύψῃ ἀφ' ἑαυτῆς, ὡς ἤως χρυσαυγῆς καὶ ῥοδοδάκτυλος, ἡ Φιλόπτωχος Ἀδελφότης τῶν Κυριῶν, ἥτις ζητοῦσα τὸ ἔλεος τῶν φιλανθρώπων ὑπὲρ τῶν ἀπόρων καὶ ἐνδεῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, καὶ νῦν μὲν, ὡς ἄγγελος θεοῦ, ἢ ὡς ἀπόστολος τῆς θείας αὐτοῦ προνοίας, ἐπιφαινομένη ἐνώπιον πτωχῆς παρθένου, ἐν ἀπελπησίᾳ εὐρισκομένης, νῦν δὲ ἐπισκεπτομένη γέροντα, στερούμενον τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου, ἢ γραίαν πτωχὴν, τρέμουσαν ὑπὸ τοῦ ψύχους καὶ τῆς πείνης, ἄλλο τε δὲ πάλιν ἐνθαρρύνουσα καὶ εὐεργετοῦσα μητέρα χήραν, ἀσθενοῦσαν βαρέως, καὶ μὴ δυναμένην νὰ διαθρέψῃ τὰ μικρὰ καὶ ὀρφανὰ αὐτῆς τέκνα, καὶ ἄλλοτε ἄλλα εὐεργετήματα ποιοῦσα εἰς τὴν πάσχουσαν καὶ ὀδυνωμένην ἀνθρωπότητα ἡ Φιλόπτωχος αὕτη Ἀδελφότης τῶν Κυριῶν, πληροῖ χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης τὰς καρδίας τῶν δυστυχῶν καὶ τεθλιμένων, καὶ διαχέει τὸ ἱερὸν καὶ εὐωδέστατον μῦρον τῆς εὐαγγελικῆς ἀγάπης, καὶ τῆς χριστιανικῆς φιλαδελφίας.

Εἶθε, ἐντὸς ὀλίγου, καὶ ὑμεῖς αἱ εὐγενεῖς καὶ φιλόχριστοι Κυρίαι τῆς ἡμετέρας Κοινότητος, μιμούμεναι τὰς διακεκριμένας Ἑλληνίδας τῆς Κωνσταντινουπόλεως, αἵτινες ἀπὸ δέκα ἡδὴ ἐτῶν διὰ τῆς φιλοπτώχου αὐτῶν ἀδελφότητος εὐεργετοῦσι καὶ ἐξευγενίζουσι τὰς ἐλπεινὰς καὶ ἀπόρους οἰκογενείας τῆς Μεγαλουπόλεως ταύτης, εἶθε, λέγω, καὶ ὑμεῖς συστήσητε, τάχιστα, τὴν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει φιλόπτωχον ὑμῶν ἀδελφότητα, πρὸς δόξαν Θεοῦ καὶ πρὸς τιμὴν τοῦ γένους ἡμῶν.

Ἄλλ' ἐπὶ πᾶσι τούτοις, διὰ τῶν γυναικείων φιλεκπαιδευτικῶν Συλλόγων, θὰ ἐπιτευχθῇ ἢ ἀπὸ κοινοῦ συνἐργασία τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν γυναικῶν εἰς πάντα τὰ κοινωφελῆ καὶ ἀγαθὰ ἔργα, καὶ ἐπομένως ἢ ἀκριβεστέρα καὶ ἀμοιβαία αὐτῶν ἐκτίμησις, πρὸς τὸν αὐτὸν εὐγενῆ σκοπὸν ἀμφοτέρων ἐργαζομένων.

Ναί, Κύριοι, ἡ Γυνὴ ἐκπληροῦσα τὰ καθήκοντα αὐτῆς πρὸς τὴν κοινωνίαν καὶ τὴν οἰκογένειαν, εἶναι πρέπον καὶ δίκαιον νὰ ἐξασκῇ καὶ νὰ χαίρῃ, ταυτοχρόνως, καὶ τὰ ἱερά καὶ ἀπαράγραπτα αὐτῆς δικαιώματα, ἅτινα ἔδωκε μὲν εἰς αὐτὴν ὁ κοινὸς ἡμῶν πλάστης καὶ δημιουργὸς, ἔκλεψεν ὅμως καὶ ἤρπασεν ἀπ' αὐτῆς ἀπὸ χιλιάδων ἡδὴ ἐνιαυτῶν ἀφ' ἑνὸς μὲν, ἢ πρὸς τὰς γυναῖκας ἀδίκως καὶ ἀτελεῆς νομοθεσία τῶν ἀπαιδευτῶν ἐθνῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ, ὁ φόβος, ὁ τρόμος καὶ ἡ ἀκολασία τῶν ἀγρίων καὶ βαρβάρων ἀνδρῶν, οἵτινες κατέστησαν τὴν ταλαίπωρον γυναῖκα ὡς δούλην αὐτῶν καὶ αἰχμάλωτον, ἢ ὡς εὐτελές τι σκεῦος καὶ ἐπιπλον τῆς οἰκίας αὐτῶν, ἄχρις οὗ ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς, ὁ Σωτὴρ

καὶ Λυτρωτῆς τῆς ἀνθρωπότητος, ἠυλόγησεν τὸν γάμον διὰ τῆς θείας αὐτοῦ εὐλογίας, ἐτίμησε καὶ ὕψωσε τὴν γυναῖκα μέχρι τῆς ἀξίας τοῦ ἀνδρός, καὶ οὕτως ἐλύτρωσεν αὐτὴν ἀπὸ τῆς δουλείας καὶ τῆς τυραννίας αὐτοῦ. Αἱ δυστυχεῖς Ὀθωμανίδες, καὶ πᾶσαι αἱ μὴ χριστιαναὶ γυναῖκες, αἱ μέχρι τῆς σήμερον ἐτι στεναζούσαι ὑπὸ τὴν σκληρὰν δουλείαν καὶ τὴν περιφρόνησιν τοῦ ἀνδρός, μαρτυροῦσι τὴν ἀλήθειαν τῶν λόγων μου.

Ὁ χριστιανικὸς πολιτισμὸς πρεσβεύει καὶ διδάσκει τὸν χριστιανικὸν κόσμον καὶ τὰς ἱεράς ταύτας ἀληθείας — ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ πάντες οἱ ἄνθρωποι, ἄνδρες καὶ γυναῖκες εἶναι ἴσοι. Πάντες προσεκλήθησαν ὑπὸ τῆς φύσεως καὶ τῆς θείας ἀγαθότητος εἰς τὴν ὑψίστην ἠθικὴν καὶ διανοητικὴν τελειότητα, καὶ ἐπομένως εἰς τὴν μακαρότητα, ἄνευ οὐδεμιᾶς διακρίσεως τοῦ ἄρρενος καὶ τοῦ θήλειος φύλου. Πάντες οἱ ἄνθρωποι ὀφείλουσι νὰ ἀγαπῶσιν ἀλλήλους, ὡς ἀδελφούς. Ἀπαγορεύεται ἡ ὑπαρξίς κοινωνικῶν τάξεων καὶ δούλων. Πᾶς ἄνθρωπος εἴτε ἀνὴρ εἴτε γυνὴ εἶναι πρόσωπον ἐλεύθερον, οὐχὶ ὄργανον, οὐχὶ πρᾶγμα, ἀλλ' αὐτὸς ὁ σκοπός. Ἐλευθέρα λοιπὸν ἀνάπτυξις, ἐλευθέρα καὶ ἀπεριόριστος ἐκδήλωσις πασῶν τῶν ἀνθρωπίνων δυνάμεων καὶ τῶν ἰκανότητων, καὶ νόμιμος τούτων συνύπαρξις ἐπὶ τῷ ἀπαραβιάστῳ ὄρω, ὅτι ἕκαστος ὀφείλει νὰ περιορίζῃ ἑαυτὸν, χάριν τῆς καθόλου ἐλευθερίας. Ὁ γάμος εἶναι θεσμὸς ὑπὸ τῆς θρησκείας ἡγιασμένος, ἐρειδόμενος ἐπὶ τῆς μονογαμίας καὶ τῆς ἠθικῆς ἰσονομίας καὶ ἰσότητος τῆς γυναικὸς ἀπέναντι τοῦ ἀνδρός της. Τὰ δικαιώματα τοῦ πατρὸς ἐπὶ τῶν τέκνων περιορίζονται καὶ ἐπιτηροῦνται ὑπὸ τῆς κοινωνίας. Ἄρα ἀπαγορεύεται αὐστηρῶς ἡ παιδοκτονία, καὶ καθίσταται ὑποχρεωτικὴ ἡ καλὴ ἀνατροφή, ἡ διδασκαλία καὶ ἡ ἐκπαίδευσις. Ἡ ἐργασία καὶ ἡ ἀγνότης τῶν ἠθῶν εἶναι ἐντολὴ καὶ καθήκον ἠθικὸν ἅμα καὶ θρησκευτικόν. Ἡ σχέσις μεταξὺ κυβερνώντων καὶ κυβερνωμένων ἀγιάζεται, ὑπὸ τῆς θρησκείας. Ὑπακοὴ λοιπὸν πρὸς τὸν νόμον καὶ τὴν νόμιμον ἀρχὴν, ἣν θέλει ὁ Θεός. Ἀλλὰ καὶ περιορισμὸς τῶν ἀρχόντων, ἐντὸς τῶν νομίμων ὁρίων, ἵνα μὴ ἐξοκέλλωσιν εἰς αὐθαιρεσίαν καὶ τυραννίαν — Τὸ ἀντίθετον δ' ἀκριβῶς τῶν σωτηρίων τούτων ἀληθειῶν τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ, ἀπαντῶμεν εἰς τὸν μὴ χριστιανικὸν κόσμον τῶν Βουδιστῶν, τῶν Βραχμανιστῶν, τῶν Μουσουλμάνων, οἵτινες ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθήμενοι, δὲν ἠξιώθησαν ἐτι νὰ ἴδωσιν ἀνατέλλον καὶ ἐπ' αὐτοὺς τὸ ἰλαρὸν καὶ ἀνεσπερον φῶς τῆς χριστιανικῆς πίστεως, τῆς ἀληθείας καὶ τῆς ζωῆς! Ὅθεν εἰς τοὺς ἀθλίους τούτους λαοὺς ἡ βρεφοκτονία ὑπάρχει συνειθεστάτη. Αὐταὶ

αἱ μητέρες, ἰδίαις χερσὶ, φονεύουσι μάλιστα τὰ κοράσια. Ἡ δὲ γυνὴ περιφρονεῖται τοσοῦτον, ὥστε ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ἀνατολὴν γενικὴ ἐπικρατεῖ ἰδέα, ὅτι οὐχὶ αἱ γυναῖκες, ἀλλὰ μόνοι οἱ ἄνδρες ἔχουσιν ἀθάνατον ψυχὴν, καὶ ἐπομένως εἰσὶν ἀξιοὶ τοῦ παραδείσου. Διὰ τοῦτο ἡ γυνὴ ραβδίζεται ἀνιλεῶς, καταπιέζεται, πωλεῖται ὡς σύνηθες ἐμπόρευμα, ἀγοράζεται, ἀποκλείεται πάσης παιδείσεως, κακοποιεῖται, ἐργάζεται ὡς κτήνος καὶ ἀποβάλλεται τῆς οἰκίας κατὰ βούλησιν τοῦ ἀνδρός καὶ συζύγου! Ἐνταῦθα καὶ ἡ ὀλέθριος πολυγαμία, καὶ ἡ παντελὴς χαλάρωσις τῶν ἱερωτάτων δεσμῶν τῆς οἰκογενείας. Ἐνταῦθα ἡ περιφρόνησις πρὸς τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου, ἀραιομένη καὶ σπαταλωμένη παρανόμως καὶ αὐθαιρέτως.

Ἄλλ' ἐν τούτοις, Κύριοι, καὶ μετὰ τοσοῦτους ἤδη αἰῶνας ἀπὸ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ, καὶ ἀπὸ τοῦ μεγάλου αὐτοῦ Ἀποστόλου, τοῦ κηρύξαντος ὅτι “οὐκ ἔνι ἄρσεν καὶ θήλυ, οὐκ ἔνι δροῦλος οὐδὲ ἐλεύθερος πάντες γὰρ ὑμεῖς εἰς ἓστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,, χριστιανοὶ ἄνδρες, καὶ μάλιστα οἱ ἁμαθεῖς καὶ ἀπαιδευτοί, δὲν ἠθέλησαν ἐτι νὰ ἀναγνωρίσωσι καὶ νὰ σεβασθῶσι πάντα τὰ δικαιώματα τῶν χριστιανῶν γυναικῶν, ἕως οὗ αὐταὶ φωτισθεῖσαι καὶ ἐκπαιδευθεῖσαι, ὡς πρέπει, καταστήσωσιν αὐτὰ σεβαστὰ καὶ ἀναπαλλοτριωτά

Ἐν Γενεύῃ τῆς Ἑλβετίας, ἔνθα, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, γεννῶνται νῦν καὶ ἀναπτύσσονται αἱ μεγάλαι τῆς χριστιανικῆς τελειότητος καὶ ἐλευθερίας ἰδέαι, συνέστη ἀπὸ ἐπτὰ ἤδη ἐτῶν Σύλλογος γυναικῶν παντὸς πεπολιτισμένου ἔθνους, προτιθέμενος τὴν ἐντελῆ χειραφέτησιν καὶ ἀπελευθέρωσιν τῆς γυναικὸς (l'émancipation complète, et l'affranchissement de la femme), τὴν ὑπὸ τοῦ Κράτους ἀναγνώρισιν τῶν πολιτικῶν καὶ κοινωνικῶν αὐτῆς δικαιωμάτων, καὶ τὴν ἐν γένει, ἠθικὴν καὶ πνευματικὴν ὕψωσιν τοῦ γυναικείου φύλου, ἀπὸ τῆς παρουσίας αὐτοῦ καταπτώσεως καὶ ἀναξιοπαθείας. ὁ Σύλλογος οὗτος προεδρευόμενος ὑπὸ τῆς σοφῆς καὶ ἐξόχου Ἑλβετίδος, Κυρίας Μαρίας Goegg, καὶ ἀριθμῶν τὸ παρελθὸν ἔτος ὑπὲρ τὰ δεκακισχίλια μέλη γυναικῶν ἐκ πάντων τῶν χριστιανικῶν ἔθνῶν τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς, ἔφερον ἤδη ἀποτελέσματα αἰσιώτατα ὑπὲρ τῶν γυναικῶν, αἵτινες πέρυσιν, ὡς γινώσκετε, ἐν τῷ κοινοβουλίῳ τῆς Ἀγγλίας καὶ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς, παρ' ὀλίγον ἀπέκτων ἀστικά καὶ πολιτικά δικαιώματα, ἐὰν μὴ ἀπερρίπτετο τὸ περὶ τούτου νομοσχέδιον ὑπὸ εὐαρίθμων βουλευτῶν. Πρὸ τινων δὲ ἡμέρῶν ἐν τῇ Οὐγγρικῇ βουλῇ, ὁ βουλευτῆς Μάγιωρος προσήγαγε τὸ ἐξῆς νομοσχέδιον, οὔτι-

νος ἀπήτησε τὸ κατεπεῖγον· α') αἱ ἐνταῦθα γεννηθεῖσαι ἢ πολιτογραφηθεῖσαι γυναῖκες, ἄνευ ἐξαιρέσεως, ἀπολαύουσι τῶν αὐτῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων, ὡσπερ οἱ ἄνδρες· β') καταργοῦνται ἅπαντες οἱ νόμοι οἱ ἄχρι τῆς σήμερον ἀπαγορεύσαντες ταῖς γυναῖξί τὴν ἐξάσκησιν τῶν ἀστικῶν καὶ πολιτικῶν δικαιωμάτων· γ') εἰς τὸν ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργὸν ἀνατίθεται ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου· Ἀλλὰ καὶ τὸ νομοσχέδιον τοῦτο ἀπερρίχθη ὑπὸ τῆς Οὐγγρικῆς βουλῆς, εἰπούσης, ὅτι ἐκ τῶν ἐν τῷ Βασιλείῳ τῆς Οὐγγαρίας 6,690,000 γυναικῶν, μόνον 2,280,000 ἐπίστανται τὴν ἀπλὴν ἀνάγνωσιν καὶ γραφὴν· Ὡστε ἡ παρὰ τῶν γυναικῶν ἀπόκτησις τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων, κατέστη ἤδη ζήτημα χρόνου.

Κατὰ τὴν ἐν Γενεύῃ διατριβὴν μου, ἔσχον τὴν τιμὴν νὰ προσκληθῶ ὑπὸ τῆς ἐντίμου Προέδρου τοῦ προμνησθέντος Συλλόγου εἰς τὰς ἐτησίους λογοδοσίας, ἐν αἷς καὶ ἄνδρες τότε μόνον παρευρίσκονται· Ἐν δὲ τῷ καταλόγῳ τῶν μελῶν τοῦ Συλλόγου εἶδον μετὰ χαρᾶς καὶ ὀνόματα πολλῶν διακεκριμένων Ἑλληνίδων τῆς ἐλευθέρας καὶ δούλης Ἑλλάδος, ὡς καὶ τῶν Ἑλληνικῶν ἀποικιῶν· Ἐὰν καὶ ὑμεῖς, Κυρίαί μου, θέλετε νὰ γίνητε μέλη ἀντεπιστέλλοντα τοῦ καλοῦ τούτου Συλλόγου, δι' οὗ ὁ ἄσπαστος ἢ βράδιον ἀποδοθήσεται ὑπὸ τε τῆς κοινωνίας καὶ τῆς πολιτείας ἡ ὀφειλομένη τιμὴ καὶ δικαιοσύνη εἰς τὸ εὐγενὲς ὑμῶν φύλον, γράψατε εἰς Γενεύην τῆς Ἑλβετίας πρὸς τὴν ἀξιότιμον αὐτοῦ πρόεδρον Κυρίαν Μαρίαν Goegg, καὶ ἀμέσως λαμβάνετε παρ' αὐτῆς τὸ διπλῶμα, τὸν κανονισμὸν καὶ τὰ πρακτικὰ τοῦ Συλλόγου, συνεισφέρουσαι ἐτησίως δέκα δραχμὰς.

Καὶ ταῦτα μὲν ἐπὶ τὸ παρεχθατικώτερον· Αἱ δὲ Ἑλληνίδες τῶν Ἑλληνικῶν ἀποικιῶν Γαλαζίου, Βουκουρεστίου, Ὀδησοῦ, Γαϊγανίου, Ἀλεξανδρείας, Καίρου, Τερζέστης, Βιέννης, Μασσαλίας, Λονδίνου, Μαγχεστρίας, Λιθερπούλης καὶ λοιπῶν πόλεων, ὀφείλουσιν ὡσαύτως νὰ φροντίσωσι σπουδαίως περὶ τῆς συστάσεως Γυναικείων Συλλόγων, ὅπως δι' αὐτῶν κατορθωθῇ καὶ ἡ σύστασις Ἑλληνικῶν Παρθεναγωγείων εἰς τὰς πόλεις ταύτας, ἐν αἷς κίνδυνος ὑπάρχει μὴ λησμονηθῇ ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα ὑπὸ τῶν Ἑλληνίδων, ὡς συνέβη, δυστυχῶς, εἰς πολλὰς τῶν Ἑλληνικῶν τούτων ἀποικιῶν· Αἱ Ἑλληνίδες αὗται οὐδέποτε πρέπει νὰ λησμονήσωσιν, ὅτι ἡ γλῶσσα ἐκάστου ἔθνους ὀνομάζεται μητρική· διότι παρὰ τῶν μητέρων πρῶτον τὰ τέκνα διδάσκονται καὶ ἐκμανθάνουσιν αὐτήν· Ἐπομένως, ἐὰν οἱ ἐν ξένη χώρα γεννώμενοι καὶ ἀνατρεφόμενοι Ἑλληνόπαιδες δὲν μανθάνουσι δεόντως τὴν μητρικὴν αὐτῶν γλῶσσαν, ἡ κατηγορία

καὶ ἡ εὐθύνη τῆς βαρυτάτης ταύτης ἀδικίας, ἐπιβαρύνει πρῶτιστα καὶ μάλιστα καὶ καταδικάζει τὰς μητέρας· Οἱ πατέρες δύνανται, ἴσως, νὰ προφασίζωνται, ὅτι ἐκτὸς τῆς οἰκίας διημερεύοντες, καὶ εἰς ἐμπορικὰς ἐνασχολούμενοι ὑποθέσεις, ἐπανέρχονται εἰς τὸν οἶκον κεκοπιακότες, καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἔχουσι τὸν ἀπαιτούμενον καιρὸν, ὅπως φροντίσωσι περὶ τούτου· Πρόφασις ἀσθενῆς μὲν καὶ ἀδικαιολόγητος, ἀλλ' ὅπωςδήποτε πρόφασις· Αἱ μητέρες ὅμως ποῖαν δύνανται νὰ ἔχωσι δικαιολογίαν, ἢ ποῖαν πρόφασιν νὰ προβάλλωσιν, ὅταν παραμελῶσι τὸ μέγιστον καὶ ἀπαραίτητον τοῦτον καθήκον τῶν φιλοστόργων καὶ φρονίμων μητέρων; ποῖαν πρόφασιν δύνανται νὰ εἴπωσιν ἀνευρυθιάστως αἱ σημεριναὶ Ἑλληνίδες τῶν ἀποικιῶν, ὅταν χάριν ματαίας ἐπιδείξεως καὶ κουφότητος, ἐμπιστεύωνται τὰ ἀθῶα αὐτῶν τέκνα εἰς ἀλλόγλωσσον τροφὸν ἢ ὑπηρέτιδα, καὶ παραμελοῦσιν οὕτω νὰ διδάξωσιν αὐτὰ ἀπὸ τῆς βρεφικῆς ἡλικίας τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, τὴν ὠραίαν καὶ ἀθάνατον ἡμῶν γλῶσσαν, ἣν αἱ μητέρες καὶ αἱ προμήτορες αὐτῶν οὐ μόνον ζῶσαν καὶ ἀκμαίαν διετήρησαν εἰς τὰς Ἑλληνικὰς ἀποικίας, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ ξένα εἰσηγον ἔθνη, καὶ διὰ τοῦ ὕψους καὶ τοῦ κάλλους αὐτῆς, κατέκτων τὸ πνεῦμα καὶ τὴν καρδίαν τῶν Φιλελλήνων, ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς αὐτονομίας τοῦ ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῆς δουλείας στενάζοντος πολυπαθοῦς ἡμῶν ἔθνους; Οὐδέποτε πρέπει νὰ λησμονήσωσιν αἱ Ἑλληνίδες τῶν ἀποικιῶν, ἐὰν ἀληθῶς ῥέῃ εἰς τὰς φλέβας αὐτῶν αἷμα Ἑλληνικόν, ὅτι ἡ πρὸς τὸ ἡμέτερον ἔθνος μεγάλη εὐνοία καὶ συμπάθεια τῆς Εὐρώπης, κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρόντος αἰῶνος, ἧς ἕνεκα πολλοὶ τῶν Εὐρωπαϊῶν σοφῶν, ποιητῶν, στρατιωτικῶν καὶ πολιτικῶν ἀνδρῶν ἐσεμνύοντο, θεωροῦντες τὸν τίτλον Φιλέλληνης, ὡς τίτλον εὐγενείας, ὀφείλεται κατὰ μέγα μέρος, εἰς τὴν εὐεργετικὴν ἐπιρροήν, ἣν ἐξήσκησαν, διὰ τῆς ἡμετέρας γλώσσης εἰς τὰς ἀνά τὴν Εὐρώπην διασπαρμένους Ἑλληνικὰς ἀποικίας, αἱ ἀείμνηστοι ἐκεῖναι μητέρες καὶ αἱ προμήτορες τῶν σημερινῶν Ἑλληνίδων.

Ἀλλὰ καὶ αἱ ἀπανταχοῦ γῆς Ἑλληνίδες δὲν πρέπει νὰ λησμονήσωσιν, ὅτι εἰσι θυγατέρες μεγάλων καὶ εὐγενῶν μητέρων, καὶ ὅτι οὐδὲν ἐλλεινότερον καὶ ἀκλεέστερον ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, ἢ τὸ νὰ φανῇ τις ἀνάξιος τῆς προγονικῆς αὐτοῦ εὐκλείας, εὐγενείας καὶ δόξης.

Καὶ ὀφείλουσι μὲν αἱ Ἑλληνίδες τῶν Ἑλληνικῶν ἀποικιῶν νὰ διδάσκωνται ἀκριβῶς καὶ νὰ ὀμιλῶσι καλῶς τὰς ἐπιτοπίους ξένους γλώσσας, καὶ ἐπομένως νὰ διδάσκωσι ταύτας καὶ εἰς τὰ τέκνα αὐτῶν, ἀλλ' ὅμως πρῶτον

ὕποχρεοῦνται ἐκ τοῦ καθήκοντος, ἵνα σπουδάσωσιν ἐγκαίρως καὶ ἐπισταμένως τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν καὶ φιλολογίαν, πρῶτον χρεωστοῦσι νὰ μάθωσι τὰ τέκνα αὐτῶν, ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων, ὅπως ὀμιλῶσιν ἑλληνιστί — τὴν κεχαριτωμένην γλῶσσαν τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ ἀκολούθως ἄς συνειθίσωσιν αὐτὰ νὰ ὀμιλῶσι καὶ τὴν ἐπιτόπιον ξένην γλῶσσαν, τὴν γαλλικὴν, λόγου χάριν, τὴν Γερμανικὴν, τὴν Ῥωσικὴν ἢ τὴν Ἀγγλικὴν.

Καὶ ἐνῶ αἱ μὲν ἀγγλίδες εἰς τὴν Γαλλίαν διαμένουσαι, καὶ ἐν οἰκογενεῖα καὶ ἐν συναναστροφῇ καὶ ἐν περιπάτῳ, κάλλιστα ποιοῦσαι συνδιαλέγονται ἀγγλιστί — τὴν ἐθνικὴν αὐτῶν γλῶσσαν· αἱ δὲ Γαλλίδες εἰς τὴν Γερμανίαν παροικοῦσαι, ὡσαύτως πάντοτε καὶ πανταχοῦ ὀμιλοῦσι γαλλιστί· καὶ αἱ Γερμανίδες εἰς τὴν Ἰταλίαν ἢ ἀλλαχοῦ διατρίβουσαι, ἐν πάσι περιστάσει ὀμιλοῦσι γερμανιστί, καὶ τοὶ καλῶς γινώσκουσι τὰς ἐπιτοπίους ξένας γλώσσας· Μόνα' αἱ Ἑλληνίδες εἰς τὴν Γαλλίαν, εἰς τὴν Γερμανίαν, εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἢ εἰς τὴν Ῥωσσίαν κατοικοῦσαι, ποιοῦσιν ἐξαιρέσιν τοῦ λογικοῦ τούτου κανόνος, καὶ δὲν θέλουσιν, ἢ τᾷ ληθέστερον εἰπεῖν, ἐντρέπονται νὰ ὀμιλῶσι τὴν ἐθνικὴν αὐτῶν γλῶσσαν, οὐ μόνον εἰς τὰς οἰκογενεῖας μετὰ τῶν τέκνων καὶ τῶν συζύγων αὐτῶν, οὐ μόνον εἰς τὰς ἐσπερινὰς συναναστροφὰς καὶ εἰς τοὺς περιπάτους, ἐν οἷς οὐδεὶς ξένος εὐρίσκεται, καὶ ἐπομένως οὐδεμίαν ἀνάγκη ὑπάρχει, ὅπως ὀμιλήσωσι τὴν γλῶσσαν αὐτοῦ, ἀλλὰ τὸ γελοιοδέστερον, καὶ εἰς τὰς πρὸς ἀλλήλας φιλικὰς αὐτῶν ἐπισκέψεις καὶ συνδιαλέξεις, φιλοτιμοῦνται αἱ καλαὶ καὶ εὐγενεῖς αὐταὶ Ἑλληνίδες νὰ λαλῶσι τὴν Γαλλικὴν ἢ ἄλλην τινὰ ξένην γλῶσσαν, ὡσεὶ ἦτο ἡ Ἑλληνικὴ, γλῶσσα βάρβαρος, πτωχὴ καὶ εὐτελής!

Ἄλλ' ἄραγε πρόθεν καὶ διὰ τί ἡ μωρὰ καὶ ἀνήκουστος αὕτη ἰδιοτροπία τῶν Ἑλληνίδων τούτων γυναικῶν; Ἰδοὺ πρόθεν, ἀξιότιμοι Κυραὶ καὶ Κύριοι·

Πρῶτον μὲν ἐκτῆς ἀσυγγνώστου ἀμαθείας αὐτῶν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν παιδείαν καὶ γλῶσσαν, ἀμαθείας προελθούσης ἐκ τῆς ψευδοῦς καὶ ξενικῆς οἰκογενειακῆς αὐτῶν ἀνατροφῆς· Δεύτερον δὲ ἐκ τῆς ματαιοφροσύνης καὶ τῆς πλάνης πολλῶν Ἑλλήνων γονέων, οἵτινες ἀγνοοῦντες τοὺς θησαυροὺς καὶ τὰ κειμήλια τῆς Θείας ἡμῶν γλώσσης, καυχῶνται καὶ ἐναδρύνονται, οὐχὶ ὅταν οἱ υἱοὶ καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῶν ἀναγινώσκωσι τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον, τὸν Χριστόστομον, τὸν Μέγαν Βασίλειον, τὴν Ἑλληνικὴν Ἱστορίαν, τὸν Ξενοφῶντα, τὸν Πλάτωνα ἢ τὸν Πλούταρχον, τὸν Ὅμηρον, τὸν Σοφοκλέα ἢ ἄλλον τινὰ συγγραφεὰ καὶ ποιητὴν τῆς Ἑλλάδος, ἀλλ' ὅταν ψελίζωσιν ἢ τραυλίζωσι

ξένην τινὰ γλῶσσαν, ὅταν ἔχωσιν ἀνά χειράς καὶ ἀναγινώσκωσι Γαλλικὸν τι μυθιστόρημα, ἢ Γερμανικὸν βιβλίον, ὅταν χορεύωσι καὶ ἐνδύωνται ἀναισχύντως καὶ ἀσυστόλως αἱ γυναῖκες καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῶν, ἀπογυμνοῦσαι δημοσίως τὰ στήθη καὶ τοὺς ὤμους, ὅπως διὰ τοῦ ἀναιδοῦς τούτου décolltée φανῶσι δῆθεν ὠραιότεραι καὶ ἐξευγενισμέναι!! ἢ καὶ σεμνύνονται ἔτι οἱ πεπλανημένοι οὔτοι Ἕλληνες Γονεῖς, ἐὰν τὰ τέκνα αὐτῶν ποιῶσι τοῦτο ἢ ἐκεῖνο κατὰ τὸν Γαλλικὸν ἢ τὸν Ἀγγλικὸν συρμόν· Ἐν ἐνὶ λόγῳ, θέλουσι καὶ φιλοτιμοῦνται οἱ καλοὶ οὔτοι ἄνθρωποι, ὡς ἄλλοι πιθηκὲς καὶ ψιττακοὶ, ὅπως αὐτοὶ καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν μιμῶνται καὶ μανθάνωσι τὰ ἦθη, τοὺς τρόπους καὶ τὰς ἰδέας τῶν ξένων, προτιμῶντες πάντοτε τὴν γλῶσσαν καὶ τὴν φιλολογίαν αὐτῶν, καὶ οὕτω, ἐνεκεν ἀμαθείας, περιφρονοῦντες τὴν ἀληθῆ σοφίαν καὶ ἐπιστήμην τῶν ἡμετέρων προγόνων, ὡς καὶ τὰ χρηστὰ καὶ σεμνὰ καὶ εὐγενῆ ἔθημα τῶν μακαρίων ἡμῶν πατέρων, οἵτινες διὰ τῆς χριστιανικῆς εὐσεβείας, διὰ τῆς Ἑλληνικῆς φιλογενείας καὶ τῆς ἄλλης αὐτῶν ἀρετῆς, διέσωσαν τὴν ἐθνικὴν ἡμῶν γλῶσσαν καὶ τὴν ὀρθόδοξον πίστην, ἐν τῷ μέσῳ φοβερῶν κατακλυσμῶν καὶ σκληρῶν διωγμῶν, οὓς ὑπέστησαν μαρτυρικῶς ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας οἱ ἀοίδιμοι, ἐπὶ τῆς κυριαρχίας τῶν Λατίνων καὶ τῶν Τούρκων!

Χαίρω δὲ ἀπὸ καρδίας, ὅτι πολλαὶ εὐγενεῖς Ἑλληνίδες τῆς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἀποικίας ἡμῶν, καὶ τοὶ καλῶς γινώσκουσι ξένας γλώσσας, ὀμιλοῦσιν ὅμως αὐτὰς μόνον μετὰ τῶν ξένων καὶ ὅπου δεῖ, καὶ καλλιεργοῦσαι ἐπιμελῶς καὶ φιλοτίμως τὴν πατριὸν αὐτῶν γλῶσσαν, οὐδόλως μιμοῦνται τὸ γελοῖον ἔθος τῶν Ἑλληνίδων ἐκείνων, αἵτινες θέλουσι νὰ ὀμιλῶσι πάντοτε γαλλιστί, ὅπως δεῖξωσι πνεῦμα δῆθεν ἀνεπτυγμένον, ἢ ὑψηλὴν καὶ εὐγενῆ ἀνατροφὴν!

Ἀλλὰ σὺν πᾶσι τούτοις, Κυραὶ καὶ Κύριοι, πρὸς χαρὰν καὶ τιμὴν, ἀλλὰ δὴ καὶ εὐτυχίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἡμῶν ἔθνους, οὐ μόνον οἱ τῆς κοινῆς καὶ φιλτάτης πατρίδος, ἀλλὰ καὶ οἱ τῶν Ἑλληνικῶν ἀποικιῶν ὁμογενεῖς, ἤρξαντο, σὺν Θεῷ ἁγίῳ, ἀπὸ τινῶν ἤδη ἐτῶν, ὅπως σπουδάζωσιν ἐπιμελέστερον καὶ σκοπιμώτερον τὴν ἐθνικὴν ἡμῶν φιλολογίαν καὶ γλῶσσαν, ἰδρύσαντες ἐκκλησίας Ἑλληνικὰς καὶ συστήσαντες Σχολεῖα, Παρθεναγωγεῖα, Γυμνάσια καὶ Φιλομούσους Συλλόγους· Καὶ παραλείπων, βραχυλογίας χάριν, τὰς ἀλλαχοῦ Ἑλληνικὰς ἀποικίας, λαμβάνω πρὸς ἀπόδειξιν τῶν λόγων μου τὴν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ τῆς Ῥουμανίας ἡμετέραν Ἑλληνικὴν Κοινότητα, ἣτις ἀπὸ ὀκτῶ ἡδὴ ἐτῶν, διὰ τῆς εὐσεβείας, τῆς φιλομουσίας καὶ τῆς ἐθνικῆς φιλοτιμίας ἡμῶν

τῶν ἐντίμων αὐτῆς μελῶν, καὶ πάντων ἐν γένει, τῶν ἐνταῦθα Ἑλλήνων καὶ Ἑλληνίδων, ὠκοδόμησε πολυδάπανον καὶ μεγαλοπρεπῆ οἶκον τοῦ Θεοῦ, συνέστησε δύο ἀξιολόγους καὶ χρησιμοτάτους Συλλόγους τὸν Φιλανθρωπικὸν καὶ τὸν Φιλόμουσον, ἐξ ὧν ὁ μὲν διατηρεῖ τὴν Σχολὴν τῶν ἀπόρων ἀρρένων, ὁ δὲ τῶν ἀπόρων κορασίων τὸ Παρθενογωγεῖον, οὗτινος τὴν σύστασιν, ὡς ἑορτὴν ἐπέτειον, ἑορτάζομεν σήμερον. Ἀλλὰ καὶ τις ἀμφιβάλλει, γινώσκων ἐκ τῶν προτέρων τὰ εὐγενῆ καὶ φιλόμουσα ὑμῶν αἰσθήματα, ὅτι ἐντὸς ὀλίγου ἢ μὲν Σχολὴ τῶν ἀρρένων, ὡς φυτώριον ἀγαθῶν, προπαρασκευάσει τὸ Ἑλληνικὸν Λύκειον τῆς ἡμετέρας πόλεως, τὸ δὲ μικρὸν Παρθενογωγεῖον, ὡς κῆπος εὐανθῆς, καρποφορήσει τὸ μέγα Ἑλληνικὸν Παρθενογωγεῖον τῆς ἡμετέρας Κοινότητος; ἢ μήπως ἢ ἐνταῦθα μεγάλη καὶ πλουσία ἡμῶν ἀποικία δὲν δύναται νὰ διατηρήσῃ, ὡς πρέπει, Λύκειον καὶ Παρθενογωγεῖον Ἑλληνικόν; καὶ ἀντὶ οἱ παῖδες καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν νὰ πέμπωνται πρὸς ἐκπαιδεύσιν εἰς ἄλλας πόλεις, καὶ εἰς τὰ σχολεῖα τῶν Ἀδελφῶν τοῦ ἐλέους, καὶ οὕτω νὰ προκύπτῃ, πολλάκις, εἰς ὑμᾶς τε καὶ εἰς τὰ τέχνα ὑμῶν μεγίστη ὑλικὴ καὶ ἠθικὴ ζημία; ἢ ἀντὶ νὰ μένωσιν εἰς τὴν οἰκίαν ἀργὰ καὶ ἄνευ τῆς ἀρμοδίου διδασκαλίας, δι' ἔλλειψιν ἐπιτοπίων καὶ καταλλήλων ἐκπαιδευτικῶν καταστημάτων, δὲν δύναται ἄρα γε νὰ καταβληθῆ ἢ δέουσα πρόνοια καὶ φροντίς ὑπὸ τε τῶν γονέων καὶ τῶν ἄλλων φιλομούσων, ὅπως οἱ νέοι καὶ αἱ νεάνιδες τῆς ἡμετέρας Κοινότητος εὐρίσκωσιν ἐνταῦθα τὴν ἀπαιτουμένην μάθησιν καὶ παιδείαν; Καὶ ὑπάρχουσι μὲν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει ἀπὸ πολλῶν ἤδη ἐτῶν Ἰδιωτικὰ Ἑλληνικὰ σχολεῖα, χρήσιμα, πάντως, καὶ λίαν ἀναγκαῖα καθ' ἑαυτὰ, καὶ διὰ τοῦτο ἄξια τῆς ἡμετέρας ὑποστηρίξεως καὶ συνδρομῆς, ἀλλ' ὁμοίως καὶ τούτων ὑπαρχόντων καὶ καλῶς συντηρουμένων, ἢ σύστασις τοῦ Ἑλληνικοῦ Λυκείου καὶ τοῦ μεγάλου Παρθενογωγείου τῆς ἡμετέρας κοινότητος, ὑπάρχει τῶν ὧν οὐκ ἄνευ καὶ ἀναπόφευκτος.

Ἀλλ' ἔχομεν Παρθενογωγεῖον, ἠθέλεν εἶπῃ τις· ναι, ἔχομεν· χάρις εἰς τὴν φιλανθρωπίαν καὶ τὴν φιλογένειαν τῶν πρώτων αὐτοῦ ἰδρυτῶν· ἀλλ' ὁμοίως τὸ Παρθενογωγεῖον τοῦτο, ὡς γινώσκετε, Κυρίαι καὶ Κύριοι, εἶναι λίαν μικρὸν καὶ περιωρισμένον καὶ ἐπομένως, πάντῃ, ἀνεπαρκές πρὸς τὴν ἐκπαιδεύσιν πάντων, ἐν γένει, τῶν κορασίων τῆς ἡμετέρας κοινότητος. Καὶ ἐν ᾧ τὰ μικρὰ καὶ, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἀγράμματα κοράσια τῶν ἀπόρων ὁμογενῶν, εὐρίσκουσιν ἐν αὐτῷ τὴν εἰς αὐτὰ ἀναγκαίαν διδασκαλίαν, τὰ κοράσια ὁμοίως τῶν ἄλλων ὁμογενῶν, τὰ εἰς τὰ γράμματα, τὴν ἡλικίαν καὶ πολλὰ ἄλλα προκεχωρηκότα,

οὔτε ἔρχονται, ἀλλ' οὔτε δύνανται νὰ ὠφεληθῶσιν ἐρχόμενα εἰς τὸ νηπιακὸν τοῦτο, τολμῶ εἰπεῖν, Παρθενογωγεῖον· τί λοιπὸν δεῖ γενέσθαι, ὅπως καὶ τὰ κοράσια ταῦτα τῶν εὐπόρων ὁμογενῶν μὴ κάθηνται εἰς τὰς οἰκίας αὐτῶν ἀργὰ καὶ ἄνευ τῆς ἀπαιτουμένης σπουδῆς καὶ διδασκαλίας; δότε μοι τὴν ἄδειαν, παρακαλῶ, ὅπως ἐκφράσω ὑμῖν τὴν περὶ τοῦ σπουδαίου τούτου ἀντικειμένου γνώμην μου.

Τὸ πλήρες καὶ τέλειον Παρθενογωγεῖον, δεόν νὰ συγκροτῆται ἐκ δύο τμημάτων· καὶ τὸ μὲν πρῶτον τμήμα ἀποτελέσει τὸ ἤδη ὑπάρχον Παρθενογωγεῖον, συντηρούμενον πάλιν ὑπὸ τῆς εὐγενοῦς προθυμίας τῶν μελῶν τοῦ Φιλομούσου ἡμῶν Συλλόγου, καὶ ἔχον ἀντὶ μιᾶς, δύο διδασκάλους Ἑλληνίδας, καὶ ταύτας καλῶς μισθοδοτουμένας· καθότι ἀπορῶ, τῇ ἀληθείᾳ, πῶς μὴ μόνῃ διδάσκαλος ἐπὶ μισθῷ οὐχὶ, βεβαίως, πλουσιοπαρόχῳ, ἠδυνήθη ἄχρη τοῦδε νὰ διδάξῃ γράμματα καὶ ἐργόχειρα, καὶ νὰ ἐκτελέσῃ καθήκοντα παιδονόμου εἰς ἑκατὸν καὶ ἐπέκεινα διαφόρου ἀνατροφῆς κοράσια, καὶ μάλιστα εἰς Παρθενογωγεῖον ἀρτισύστατον· φαίνεται, ὅτι ἢ ἔλλογιμος αὕτη Κυρία Φωτεινὴ Φουντουτοῦ, ἐξ αἰσθήματος ὑψηλοῦ ἐμπνεομένη, ἀπεφάσισε νὰ θυσιασθῆ ὑπὲρ τῶν ἀπόρων κορασίων τῆς ἡμετέρας κοινότητος.

Ἀλλ' ἐνταῦθα ὀφείλω νὰ μνημονεύσω μετ' ἐπαίνων πολλῶν τὸν ἀκάματον ζῆλον καὶ τὴν ἀχραιφνῆ φιλογένειαν τῆς ἀγαθῆς καὶ εὐπαιδεύτου δεσποινίδος Ἀθηνᾶς Ἰωαννίδου, ἣτις οὐ μόνον διδάσκει δωρεὰν τὴν Γαλλικὴν γλῶσσαν εἰς τὰ ἄπορα ταῦτα κοράσια, ἀλλὰ καὶ διαπλάττει καὶ ἐξευγενίζει τὸ ἦθος αὐτῶν, διὰ τῶν εὐγενῶν αὐτῆς τρόπων καὶ τῶν ὠφελίμων γνώσεων, ἃς πάντοτε διδάσκει εἰς αὐτά.

Ἦδη ἔπεται, Κύριοι, τοῦ ἡμετέρου Παρθενογωγείου τὸ δεύτερον καὶ ἀνώτερον τμήμα, ὅπερ οὐδόλως σήμερον ὑπάρχον, ἀνάγκη πᾶσα νὰ συστηθῆ καὶ νὰ προστεθῆ· ἀλλὰ πῶς καὶ διὰ ποίων χρημάτων; ἴσως πολλοὶ ἐξ ὑμῶν λέγουσι τὴν στιγμὴν ταύτην καθ' ἑαυτοὺς· ἀλλ' ἔχετε θάρρος, Κυρίαι καὶ Κύριοι. εἰς ὅλα τὰ καλὰ καὶ ὠφέλιμα ἔργα πάντοτε εὐρίσκονται πόροι καὶ χρήματα, ἀρκεῖ μόνον νὰ καταβληθῆ ἢ πρὸς τοῦτο ἀπαιτουμένη προσπάθεια καὶ φροντίς· τὸ δεύτερον καὶ ἀνώτερον τμήμα τοῦ ἡμετέρου Ἑλληνικοῦ Παρθενογωγείου δύναται ἄριστα ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ συστηθῆ, διὰ τῶν ὠφελίμων χρημάτων, ἅτινα κατὰ μῆνα ἢ κατὰ τριμηνίαν θὰ πληρώνωσιν, ὡς διδάκτρα, τὰ εὐπόρα κοράσια, ἀναλόγως τῆς οἰκογενειακῆς αὐτῶν καταστάσεως· ἐπειδὴ δὲ ἢ νῦν ἀξιοτίμος διδάσκαλος τοῦ πρώτου τμήματος τῶν ἀπόρων κορασίων, διὰ τε

τῆς ἐπιμελείας καὶ τῆς ἱκανότητος αὐτῆς, κάλλιστα συνωκειώθη μετ' αὐτῶν, καὶ προήγαγεν αὐτὰ λίαν εὐδοκίμως εἰς τε τὰ γράμματα καὶ τὰ χειροτεχνήματα, ὡς ἀπεδείχθη εἰς τὰς δημοσίους ἐξετάσεις τῆς παρελθούσης Κυριακῆς, εἶναι φρόνιμον, νομίζω, ὅπως διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν καὶ ἀγωγὴν τῶν κορασίων τοῦ δευτέρου τμήματος προσκληθῆ ἄλλη διδάσκαλος ἐξ Ἀθηνῶν ἢ ἀλλαχόθεν, κεκτημένη τὰ ἀπαιτούμενα προσόντα τῆς ἑαυτῆς ἀποστολῆς, καὶ λαμβάνουσα μισθὸν ἐπαρκῆ καὶ ἀνάλογον τῶν ἑαυτῆς καθηκόντων· ἐν τῷ τμήματι τούτῳ, ἐκτὸς τῆς Ἑλληνικῆς, διδασκῆσεται ἡ Ρουμανικὴ, ἡ Γαλλικὴ καὶ ἡ Γερμανικὴ γλῶσσα ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων διδασκάλων, ὡς καὶ ἡ μουσικὴ, καὶ εἴτι ἄλλο φανῆ ἀναγκαῖον καὶ χρήσιμον.

Τὰ δύο ταῦτα τμήματα τοῦ ἡμετέρου Παρθεναγωγείου ἔσονται, ἀναντιρρήτως, ἐν τῇ αὐτῇ καταλλήλῳ οἰκίᾳ, ὅπως αἱ δύο διευθύντριαι τῶν δύο τμημάτων βοηθῶνται, ἐν ἀνάγκῃ, ἀμοιβαίως, καὶ τὸ ἐν τμήμα ὑποστηρίξῃ τὸ ἄλλο, περιστάσεως δοθείσης· οὕτω δὲ καὶ αἱ ἀνώτεραι τάξεις τῶν ἀπόρων κορασίων θὰ δύνανται νὰ μεταβαίνωσιν εἰς τὸ δεύτερον τμήμα τῶν εὐπόρων κορασίων, πρὸς ἀκρόασιν ξένης γλώσσης ἢ ἄλλου τινὸς μαθήματος, δωρεὰν βεβαίως, καὶ ἄνευ πληρωμῆς· Αἱ δὲ εὐγενεῖς Κοσμήτριαι τοῦ Παρθεναγωγείου, ἔσονται Κοσμήτριαι ἀμφοτέρων τῶν τμημάτων, ἄνευ οὐδεμιᾶς διακρίσεως· καὶ συμφώνως πρὸς τὰ φιλόμουσα καὶ φιλάνθρωπα αὐτῶν αἰσθήματα μεριμνήσουσιν ὡς ἀγαθαὶ μητέρες, ὑπὲρ τῆς προόδου καὶ τῆς ἡλικίης μορφώσεως τῶν τε ἀπόρων καὶ τῶν εὐπόρων κορασίων· ἀλλὰ καὶ συσχεπόμεναι μετὰ τῆς Κυρίας Διευθυνητρίας ἐκάστου τμήματος, οὐ μόνον θὰ θεραπεύωσι διὰ τῆς φρονήσεως καὶ τῆς φιλοκαλίας αὐτῶν οἰανδήποτε ἔλλειψιν τοῦ Παρθεναγωγείου, ἀλλὰ καὶ θὰ φιλοτιμῶνται ὅπως, ὑπὸ τὴν μητρικὴν αὐτῶν ἐποπτείαν καὶ τὴν χριστιανικὴν προστασίαν, ἅπασαι ἐν γένει αἱ μαθήτριαι πορεύωνται ἀπροσκόπτως τὴν ὁδὸν τῆς παιδείας καὶ τῆς ἀρετῆς· ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ καὶ ὁ ἔπαινος τῶν ἀνθρώπων, ἔσται ἡ πολύτιμος ἀνταμοιβὴ τῶν κόπων καὶ τῶν προσπαθειῶν, ἃς θὰ καταβάλωσιν αἱ ἀξιοσέβαστοι αὐταὶ Κυρίαὶ ὑπὲρ τῶν μαθητευομένων κορασίων τῆς ἡμετέρας Κοινότητος· ἐν τούτοις εἶναι πρέπον καὶ ἀναγκαῖον, ὅπως εἰς τὰς εὐγενεῖς ταύτας Κοσμητρίδας χαραχθῆ κύκλος εὐρύτερος ἐνεργείας πρὸς τε τὴν ἐσωτερικὴν διάταξιν καὶ τὰς ἐξωτερικὰς σχέσεις τοῦ Παρθεναγωγείου, ἵνα οὕτως, ἀποτελεσματικώτερον, συντελῶσιν ὑπὲρ τῆς ἀκμῆς καὶ τῆς ἀληθοῦς αὐτοῦ προόδου· ἐγὼ τοῦλάχιστον εἶμι τῆς γνώμης, ὅπως αἱ Κοσμήτριαι οὐ μόνον συνεφορεύωσι μετὰ τῶν δύο

ἢ τριῶν ἐφόρων τοῦ Παρθεναγωγείου, καὶ ἔχωσι τὰ αὐτὰ καθήκοντα καὶ δικαιώματα, ἀλλὰ καὶ διὰ ψηφοφορίας ἢ κατ' ἐκλογὴν, μία τῶν Κοσμητριῶν διωρίζεται ταμίας τοῦ Παρθεναγωγείου· τοῦτο δὲ, ἐκτὸς τῶν ἄλλων καλῶν ἀποτελεσμάτων, προτρέφει καὶ φιλοτιμῆσει ἡμᾶς τοὺς ἄνδρας, ὅπως μὴ καθυστερῶμεν ἐπὶ πολὺ τὴν ἡμετέραν χρηματικὴν συνεισφορὰν· διότι οἱ ἄνδρες, εὐτυχῶς, ἐξ ἐμφύτου αἰσθήματος φιλοτιμοῦνται, ἵνα φαινῶνται πρόθυμοι καὶ γενναϊόδωροι εἰς τὰς εὐγενεῖς αἰτήσεις τῶν εὐγενῶν γυναικῶν.

Ἀμφότερα δὲ τὰ τμήματα τοῦ Παρθεναγωγείου ἔχουσι μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἐφορείαν, συγκειμένην ἐκ δύο ἢ τριῶν ἀξιοτίμων Κυρίων, ἐφόρων τοῦ Παρθεναγωγείου καλουμένων, καὶ ἐκλεγομένων κατ' ἔτος ὑπὸ τῶν μελῶν τοῦ Φιλομούσου Συλλόγου· οὗτινος ὁ πρόεδρος, πρόεδρος ὢν συνάμα καὶ τῆς ἐφορείας ταύτης, συνάψει, τοιουτοτρόπως, καὶ συγκεντρώσει τὰ κατὰ τὸ φαινόμενον μόνον διεστῶτα καὶ κεχωρισμένα δύο τμήματα τοῦ Παρθεναγωγείου· ὡσαύτως δὲ καὶ ὁ ἐντιμὸς οὗτος Πρόεδρος τοῦ τε Φιλομούσου Συλλόγου καὶ τῆς ἐφορείας τοῦ Παρθεναγωγείου ἐκλέγεται κατ' ἔτος ὑπὸ τῶν μελῶν τοῦ αὐτοῦ Φιλομούσου Συλλόγου.

Ἴδου, Κύριοί μου καὶ Κυρίαί μου, ἔσα ἐθεώρησα πρέπον καὶ ἀναγκαῖον νὰ εἶπω σήμερον πρὸς ὑμᾶς, περὶ τῆς ἀναπτύξεως καὶ τῆς προόδου τοῦ Ἑλληνικοῦ Παρθεναγωγείου τῆς ἡμετέρας πόλεως· ἀπόκειται ἤδη εἰς τὴν ἡμετέραν φιλογένειαν καὶ φιλομουσίαν, ὅπως φροντίσητε περὶ πάντων τούτων, ὡς καὶ περὶ τῆς προκοπῆς τῶν τε ἀπόρων καὶ τῶν εὐπόρων κορασίων, ὡς γονεῖς φιλόστοργοι, ὡς Ἕλληνες φιλότιμοι καὶ ὡς φιλάγαθοι χριστιανοί.

Ἐνταῦθα δὲ τοῦ λόγου γενόμενος, παρακαλῶ θερμῶς τοὺς πατέρας καὶ τὰς μητέρας τῶν εὐπόρων κορασίων, ὅπως παύσωνται πλέον ἀδικοῦντες τὰς θυγατέρας αὐτῶν, αἵτινες διὰ τὴν παροῦσαν ἔλλειψιν τῆς ἀναγκαίας εἰς τὴν ἡλικίαν αὐτῶν Ἑλληνικῆς παιδείας, ὡς καὶ τῆς ἀπαιτουμένης καλλιέργειας τοῦ νοῦ καὶ τῆς καρδίας αὐτῶν, στενάζουσι μετὰ δακρύων, μίαν ἡμέραν, καταρῶμεναι τὴν ἀμέλειαν καὶ τὴν ἀφιλόστοργον ἀδιαφορίαν τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρός! ἀλλὰ καὶ ὁ πατὴρ οὗτος καὶ ἡ μήτηρ αὕτη, μετανοήσουσι πικρῶς μὲν, ἀλλ' ὁμως ἀνωφελῶς! διότι δὲν ἐφρόντισαν ἐγκαίρως, ὅπως παρασκευάσωσιν εἰς τὰς θυγατέρας αὐτῶν τὴν ὥραιαν, τὴν πολύτιμον καὶ ἀδαπάνητον προῖκα — τὴν διὰ τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων καὶ τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας χρηστὴν ἀγωγὴν καὶ ἀληθῆ αὐτῶν ἐκπαίδευσιν· εὐχομαι, Κύριοι,

ἀπὸ ψυχῆς, ὅπως οὔτε ὁ καθ' ὑμῶν βαρὺς οὗτος στεναγμὸς καὶ τὸ πικρὸν παράπονον τῶν ὑμετέρων θυγατέρων λάβη ποτε χώραν, οὔτε ἡ ὑμετέρα ἀνωρελής μετάνοια· ἀλλὰ τοῦτο, ἀναμριθόλως, γενήσεται, ὅταν τάχιστα καταρτίσητε, ὡς πρέπει, τὸ Ἑλληνικὸν Πάρθυναγωγεῖον τῆς ἡμετέρας Κοινότητος, ὅπερ ἐν καιρῷ τῷ δέοντι συντηρούμενον καὶ ὑπὸ τῶν πλουσίων εἰσοδημάτων τῆς Ἑλληνικῆς ἡμῶν ἐκκλησίας, ἀποθήσεται κατὰστημα ἐκπαιδευτικὸν χρησιμώτατον καὶ εὐεργετικώτατον.

Λαβὼν δὲ τὴν τιμὴν, ἵνα γίνω μέλος τοῦ ὑμετέρου Φιλομούσου Συλλόγου, εἰς ὃν ἀποκλειστικῶς ὀφείλεται ἡ πρωτοβουλία καὶ ἡ σύστασις τοῦ Παρθυναγωγείου, θεωρῶ ἐμὸν καθήκον, ὅπως σήμερον δημοσίως, χάριν τῆς δικαιοσύνης καὶ ἐν ὀνόματι τῆς ἡμετέρας κοινότητος, ἐπαινέσω καὶ εὐχαριστήσω τοὺς φιλομούσους καὶ φιλογενεῖς ἰδρυτὰς καὶ προστάτας τοῦ καλοῦ τούτου Συλλόγου, τὰς εὐγενεῖς Κοσμητρίδας καὶ τὴν ἐλλόγιμον Διευθύντριαν τοῦ Παρθυναγωγείου, ὡς καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς Κυρίαν Σοφίαν Φουντουτοῦ, ἥτις ἄνευ μισθοῦ καὶ μετὰ πολλοῦ ζήλου, ἐξεπλήρωσε καθήκοντα ὑποδιδασκάλου καὶ παιδονόμου.

Ἄλλ' οὐχ ἤττον ὀφείλω, ὅπως ἐπαινέσω ἐπαξίως καὶ εὐχαριστήσω ἐν ὀνόματι τῆς ἡμετέρας Κοινότητος καὶ τὸν ἀξιοσέβαστον τοῦ Συλλόγου Πρόεδρον, τὸν ἐξοχώτατον Ἰατρὸν Κύριον Ἐπαμ. Γεωργαντόπουλον, ὅστις, τῇ ἀληθείᾳ, μετὰ παραδειγματικῆς αὐταπαρνήσεως, καὶ σπανίας δραστηριότητος ἐπὶ δύο ἤδη ἔτη ἠγωνίσθη καρτερικῶς, εἴπερ τις καὶ ἄλλος, ὑπὲρ τῆς συστάσεως καὶ τῆς διατηρήσεως τοῦ τε Συλλόγου καὶ τοῦ Παρθυναγωγείου, ὡς εἶδον καὶ ἤκουσα, καὶ διὰ τοῦτο, δεόντως, ἐξετίμησα καὶ ἐθαύμασα τὸν ἀκραιφνῆ πατριωτισμὸν καὶ τὸν ἐλληνοπρεπῆ ζῆλον τοῦ ἀνδρός.

Πρὸς ὑμᾶς δὲ, Κυρίαι μου καὶ Κύριοί μου, δύο ἔτι λέξεις, καὶ περαίνω τὸν λόγον.

Πάσας τὰς παρούσας δυσχερεῖας πρὸς τὴν σύστασιν καὶ τὴν διατήρησιν τῶν δημοσίων ἐκπαιδευτικῶν καὶ φιλανθρωπικῶν καταστημάτων τῆς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ μεγάλης, πλουσίας καὶ ἐκλεκτῆς Ἑλληνικῆς ἡμῶν ἀποικίας, θᾶσσον ἢ βράδιον θὰ ἐξομαλύνῃ, διὰ τῶν εἰσοδημάτων αὐτῆς, ἡ ἡμιτελής ἔτι Ἑλληνικὴ ἡμῶν ἐκκλησία· σπεύσατε λοιπὸν, δι' ἀγάπην τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς πατρίδος, σπεύσατε οἱ πάντες ἀνεξαιρέτως ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες, πλούσιοι καὶ πτωχοί· σπεύσατε πρὸ παντὸς ἄλλου ὑμεῖς οἱ τῆς ἡμετέρας Κοινότη-

τητος ἀξιότιμοι ἐπίτροποι (α) ἐφ' οὗς μετ' ἐνδομύχου χαρᾶς καὶ πεποιθήσεως ἀναθέμεθα τὰς φαιδρὰς ἡμῶν ἐλπίδας, πρὸς τὴν μέχρι τοῦ προσεχοῦς ὀκτωβρίου μηνὸς ἀποπεράτωσιν τῆς ἀγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας, δι' ἧς καὶ Σύλλογοι φιλόμουσοι καὶ Λύκειον καὶ Παρθυναγωγεῖον καὶ Νοσοκομεῖον ἰκοσμήσουσι καὶ εὐεργετήσουσι τὴν ἐνταῦθα Ἑλληνικὴν ἡμῶν Κοινότητα.

Ἄλλ' ἐπὶ πᾶσι τούτοις οὐδέποτε παύσωμεν μεμνημένοι μετ' εὐγενοῦς ὑπερηφανίας καὶ συνετῆς καυχήσεως, ὅτι ἐσμὲν παῖδες Ἑλλήνων, ὅτι ἐπιβλέπουσιν ἐφ' ἡμᾶς ἐξ οὐρανοῦ αἱ ψυχαὶ τῶν ἐνδόξων καὶ μακαρίων ἡμῶν πατέρων, ἀλλὰ καὶ ὅτι ἐσμὲν ὑπεύθυνοι ἐνώπιον τῆς Ἐκκλησίας, τῆς Πατρίδος καὶ σύμπαντος τοῦ Ἑλληνικοῦ, ἐὰν ἡμεῖς οἱ ἐνταῦθα Ἕλληνες καὶ Ἕλληνίδες φανῶμεν ἀνάξιοι τῶν ἡμετέρων προγόνων, κατὰ τε τὴν παιδείαν, τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν εἰς τὸ ἡμέτερον ἔθνος προσιδιάζουσαν μεγαλοφροσύνην, εὐσέβειαν καὶ φιλομάθειαν.

Τὸ λοιπὸν, ἀδελφοί· Θεὸς, Ὁρθοδοξία, Ἐλευθερία, Ἐπιστήμη καὶ Πατρίς· ταῦτα ἔστωσαν καὶ τοῦ ἡμετέρου βίου οἱ λαμπροὶ φάροι καὶ οἱ φωταυγεῖς πυρσοί, ὅπως οὐδέποτε περιπλανηθῶμεν, οὔτε ἀπολεσθῶμεν εἰς τὸ ὀλέθριον σκότος τῶν πονηρῶν ἔργων ἢ τῶν κακῶν λογισμῶν, ἀλλ' οὐδὲ ναυαγήσωμεν εἰς τὰς ἀφεγγεῖς τρικυμίας καὶ εἰς τὰς ζοφεράς ἀνεμοζάλας τῆς παρούσης ζωῆς.

Ὁ ἀνθρώπινος ἡμῶν βίος ἐστὶ μάχη καὶ πόλεμος διηνεκῆς· ἐκεῖνοι δὲ μόνοι τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν λαῶν νικῶσι καὶ ἐγείρουσι τρόπαια δόξης, εὐημερίας καὶ ἐλευθερίας ἐν τῷ μεγάλῳ τούτῳ πολέμῳ τῆς ἀνθρωπότητος, ὅσοι ἀναλαμβάνοντες τὴν πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν περικεφαλαίαν τῆς ἀληθείας· ἀλλὰ καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν ὕψος τῆς δικαιοσύνης, καὶ τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐπιστήμης, δι' οὗ ἀκινδύνως ἀποκρούουσι τὰ θανατηφόρα βέλη τῆς ἀμαρτίας καὶ τῆς ἀμαθείας, μάχονται ἀδιαλείπτως κατὰ τῶν ἀσπόνδων ἐχθρῶν τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος.

Καὶ ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς, Κύριοι, μετὰ τῶσαῦτα ἐπώδυνα μαρτύρια, καὶ μετὰ τηλικαῦτα φρικτὰ παθήματα, ἅτινα ὑπέστη ἐπὶ ἑκατοντάδας ἐνιαυτῶν ὑπὸ τῆς δουλείας καὶ τῆς τυραννίας ξένων κατακτητῶν, ὡς καὶ ὑπὸ τῆς παρομαρτούσης αὐτῇ ἀμαθείας καὶ ἀπαιδευσίας, εἰς ἣν κατέπεσεν ἀπὸ τοῦ ὕψους τῆς σοφίας καὶ τῆς γνώσεως αὐτοῦ, καὶ ὁ ὁμογενῆς, λέγω, λαὸς διὰ μόνων

(α) Οὗτοι εἰσιν οἱ Κύριοι Ἰ. Ν. Θεοφιλάτος, Γ. Ἰ. Μάτζας, Μ. Στ. Ῥοδοκηνάκης, Ἰ. Οἰκονόμος καὶ Γ. Ἀντύπας, ἄνδρες διακεκριμένοι ἐπὶ εὐσεβείᾳ φιλογενεῖᾳ, καὶ πολλαῖς ἄλλαις ἀρεταῖς.

τῶν νικηφόρων τούτων ὄπλων τῆς πνευματικῆς καλλιεργείας καὶ τῆς ἐπι-
στημονικῆς ἀναπτύξεως καὶ τελειότητος, ὅα δυνηθῆ ἄλιν νά ἀνακτήσῃ τὴν
ἀρπαγεῖσαν κληρονομίαν, καὶ νά συνάψῃ εἰς ἓν σῶμα πολιτικὸν τὰ κεχω-
ρισμένα αὐτοῦ μέλη, καὶ οὕτω νά θριαμβεύσῃ κατὰ τῆς κατατρογούσης αὐ-
τὸν σήμερον ἀσθενείας, ταλαιπωρίας καὶ καχεξίας.

Ἄλλὰ χαίρετε καὶ θαρσεῖτε, ἀδελφοί! ὁ Ἑλληνισμὸς, ἡ μεγάλη αὕτη
καὶ μεγαλουργὸς δύναμις, ἐξύπνησεν ἤδη καὶ ἐλύθη ἀπὸ τῶν δεσμῶν· ἡ δὲ
περιπόθητος ὥρα τῆς ἐθνικῆς καὶ πολιτικῆς αὐτοῦ ἀναστάσεως, ἐσήμανεν
ἤδη γαρμοσύνως πρὸ πολλοῦ· ἀνάγκη, λοιπὸν κατεπείγουσα, ὅπως καὶ ἡμεῖς
οἱ ἐκ προγόνων ἀπόστολοι καὶ ἀντιπρόσωποι τοῦ Ἑλληνισμοῦ μεταξὺ τῶν ἐ-
θνῶν τῆς γῆς, διαβρῆξωμεν τοὺς δεσμοὺς τῆς ἀμαθείας, τῆς παντοίας δουλείας
καὶ τῆς πνευματικῆς ἀποναικώσεως, καὶ οὕτω φανῶμεν ἄλιν εἰς τὸν κό-
σμον ἄξιοι τῆς ὑψηλῆς ἡμῶν ἀποστολῆς καὶ τῆς προγονικῆς εὐκλείας, θερα-
πεύοντες καὶ σπουδάζοντες Ἑλληνοπρεπῶς τὰ Γράμματα, τὰς τέχνας καὶ τὰς
ἐπιστήμας, δι' ὧν τὰ δοῦλα ἔθνη ἐλευθεροῦνται ἀπὸ τοῦ ξένου ζυγοῦ, καὶ οὕ-
τω φωτιζόμενα ὑπὸ τῶν θείων καὶ ἀνθρωπίνων φώτων, ζῶσιν εὐτυχῶς καὶ ἐν-
τίμως, καὶ ἀκμάζουσιν ὁσημέραι.

Εἶναι δὲ αἰσχρὸν καὶ ἀνόρητον πλεόν, ἵνα ἡμεῖς οἱ ὑπὸ τὴν Κυριαρχίαν τῶν
Τούρκων διατελοῦντες ἔτι Ἑλληνας ζῶμεν καὶ ὑπάρχωμεν οὐχὶ ὡς πολῖται
ἐλεύθεροι, χαίροντες τὰ αὐτὰ, τοῦλάχιστον, δικαιώματα καὶ καθήκοντα μετὰ τῶν
Τούρκων, ἀλλ' ἀνευ πατρίδος, καὶ ὡς ξένοι καὶ δουλοπάροικοι, ἀποκλειόμεθα
παρὰ τῆς Τουρκικῆς Κυβερνήσεως ἀπὸ πάσης πολιτικῆς καὶ στρατιωτικῆς ζωῆς
καὶ τιμῆς, μυριοτρόπως περιφρονούμενοι καὶ ἀδικούμενοι, καὶ οὕτω διάγοντες
βίον ἀβίωτον, βίον εἰλώτων καὶ αἰχμαλώτων ἐν αὐτῇ τῇ ἐνδόξῳ καὶ ὠραίᾳ γῇ
τῶν πατέρων ἡμῶν! ἦν διὰ τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν τε καὶ ἡμῶν κατέχει ἔτι καὶ
ἐκμεταλλεύεται ἄδικος καὶ ἀλλόφυλος κατακτητὴς!

Καὶ ἐν ᾧ θέλομεν καὶ ἐπιθυμοῦμεν νά ἀγαπήσωμεν τοὺς ὀθωμανοὺς ὡς ἀδελ-
φοὺς ἡμῶν, ὡς συμπολίτας καὶ ὁμοπάτριδας, λησμονήσαντες πλεόν ὅσας ζη-
μίας καὶ συμφορὰς ὑπέστημεν παρ' αὐτῶν, ἀπὸ τεσσάρων καὶ ἐπέκεινα ἤδη
αἰώνων, ἀλλὰ, δυστυχῶς, ἡ τῆς ὀθωμανικῆς Κυβερνήσεως πατροπαράδοτος
καὶ ὀλέθριος πολιτικὴ, αὐτοὺς μὲν θεωρεῖ καὶ λογίζεται ὡς πολῖτας ἐλευθέρους
καὶ ὡς ἀνθρώπους λογικούς, ὅθεν καὶ ἐμπιστεύεται καὶ διανέμει εἰς αὐτοὺς
μόνοους, ἀποκλειστικῶς, πάσας τὰς ὑψηλὰς θέσεις καὶ τὰ παντοῖα ὑπουργή-
ματα καὶ λειτουργήματα τοῦ Κράτους, ἡμᾶς δὲ τοὺς κατακτηθέντας χριστια-

νοὺς ὑπηκόους, ὑπολαμβάνει ἔτι καὶ μεταχειρίζεται ὡς δοῦλους καὶ ἀνδρά-
ποδα, μὴ ἐπιτρέπουσα εἰς ἡμᾶς οὐδ' αὐτὸ τὸ ἀσήμαντον ὑπουργήμα τοῦ
ἀστυνομικοῦ ὑπαλλήλου εἰς τε τὰς πόλεις καὶ εἰς τὰ χωρία ἡμῶν· διὸ, καὶ ὁ
ὑπάλληλος οὗτος ὀφείλει ἵνα ἦ Τούρκος· ἀλλ' ἴσως εἶπη τις, ὅτι καὶ χριστια-
νοὶ ἀπὸ τινῶν ἤδη ἐτῶν διορίζονται ὡς ὑπάλληλοι τῆς ὀθωμανικῆς Κυβερνήσε-
ως εἰς τε τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ ἀλλαχοῦ· ἀλλ' ὅμως ὁ διορισμὸς τῶν ἐπι-
τῶν δακτύλων ἀριθμουμένων τούτων χριστιανῶν, ἐξ ἀνάγκης ἢ πρὸς τὸ θεα-
θῆναι γενόμενος, οὐδόλως μαρτυρεῖ τὴν ὑπαρξίν τῆς ἰσοπολιτείας, οὐδὲ ἐξα-
λείπει τὸ ἐπονείδιστον στίγμα τῆς δουλείας, ὅπερ ἐπικάθηται
ἐπὶ τοῦ μετώπου τῶν ἐν τῷ Τουρκικῷ Κράτει χριστιανικῶν λαῶν!

Τῇ ἀληθείᾳ, οὐδαμοῦ τῆς γῆς ὑπάρχει σήμερον λαὸς κατακτηθεὶς, ὅστις
ἀδικεῖται τοσοῦτον καὶ περιφρονεῖται ὑπὸ τῶν κατακτητῶν αὐτοῦ, ὅσον ἀδι-
κεῖται καὶ ὑβρίζεται καὶ τυραννεῖται ὁ δοῦλος Ἑλληνικὸς λαὸς ὑπὸ τῶν
Τούρκων, τῶν, ὡς μὴ ποτ' ὄφελε, κατακτητῶν καὶ ἀρχόντων αὐτοῦ!

Καὶ γινώσκω μὲν καλῶς, ὅτι οὐδὲν κατορθῶ ἐγὼ ὁ δοῦλος Ἑλληνας (α),
γράφων καὶ λέγων ταῦτα ἐν τῇ φίλῃ καὶ φιλοξένῳ γῶρᾳ τῆς ἐλευθέρως καὶ
εὐτυχῶς Ῥωμανίας, ἐνθα ὁ τῆς ἀληθείας καὶ τῆς δικαιοσύνης λόγος οὐ δέ-
δεται· ἀλλὰ, τοῦλάχιστον, ἀνακουρίζω τὸ ἄλγος τῆς ψυχῆς μου, διαμαρτύ-
ρομαι, ὅσον τὸ ἐπ' ἐμοί, ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, καὶ ἀποδεικνύω, ταῦ-
τοχρόνως, πρὸς τιμὴν τῆς ἀνθρωπίνης ἀξίας μου καὶ τῆς περικλεοῦς καὶ
ἀριζήλου ἐθνικῆς καταγωγῆς μου, ὅτι συναισθάνομαι βαθύτατα ὅν περικείμεαι
βαρὺν τῆς δουλείας κλοιόν. Διὸ, καὶ σήμερον καὶ πάντοτε τὴν ἀπὸ τῆς δου-
λείας ἐλευθερίαν, τοὺς οἰκτιρμούς τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν συμπάθειαν τῶν ἐλευθέρ-
ων καὶ πεπολιτισμένων ἐθνῶν, εὐχομαι ἐγκαρδίως εἰς τὴν ὑπὸ τοὺς Τούρκους
ἔτι ὑποκειμένην καὶ καταφρονουμένην δοῦλην πατρίδα καὶ Ἑκκλησίαν ἡμῶν!

Ἐξαιτοῦμαι τὴν ὑμετέραν συγγνώμην, Κυρίαι καὶ Κύριοι, ἐὰν ἐν τῷ ἐπι-
λόγῳ μου, ἀγόμενος ὑπὸ αἰσθήματος εὐγενοῦς καὶ ὑπὸ τῆς φορᾶς τῆς τῶν
ιδεῶν συζεύξεως, ὡς Ἑλληνας φιλόπατρις καὶ ὡς λειτουργὸς τοῦ εὐαγγελίου
τοῦ Χριστοῦ, τοῦ εὐαγγελίου τῆς ἀγάπης, τῆς ἐλευθερίας, τῆς σωτηρίας,
τῆς ἰσότητος καὶ τῆς ἀδελφότητος πάντων τῶν λαῶν τῆς γῆς, ἐξέπρασα

(α) Πατὴρ τοῦ λέγοντος ταῦτα ἐστὶν ἡ ὠραία μὲν καὶ τερπνὴ, ἀλλ' ὅμως δοῦλη καὶ στενάζουσα
Λέσβος, ἥτις μετὰ τῶν ἄλλων τοῦ Αἰγαίου Πελάγους συνδούλων Ἑλληνίδων ἀδελφῶν, εὐχεται
νυχθημερόν καὶ ἀποκραδοκεῖ τὴν μετὰ τῆς γεραρᾶς μητρὸς αὐτῶν Ἑλλάδος ἑνωσιν, συμβίωσιν
καὶ εὐημερίαν.

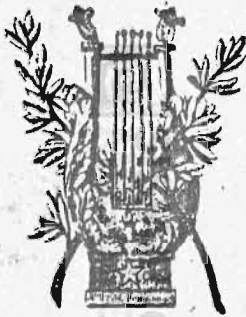
σήμερον ἐνώπιον ὑμῶν τῶν ἐλευθέρων ὁμογενῶν μου πικρὰ παράπονα, καὶ ἀφῆκα ὀδυνηρὸν στεναγμὸν κατὰ τῶν Τούρκων, τῶν κατακτητῶν καὶ τυράννων τῆς πατρίδος μου, οὓς, ἄλλως, ὡς ἀνθρώπους καὶ ὡς μέλλοντας συμπολίτας μου τιμῶ καὶ ἀγαπῶ, καὶ εὐχομαι αὐτοῖς τὴν ἀληθῆ πρόοδον καὶ εὐημερίαν τῆς Συνταγματικῆς βασιλείας καὶ τῆς Κοινοβουλευτικῆς Κυβερνήσεως.

SISMANOGLIO
MEGARO

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ.

Σελ.	Στ.	ἀντὶ	ἀνάγνωθι.
6	5	δὸς δι' εἰπεῖν	δὸς δ' εἰπεῖν.
"	11	ὠρχία	ὠρχία.
6	2	Ττουρκοκρατείας	* Τουρκοκρατίας.
11	1	ῥυπαρότητα	ῥυπαρότητα.
"	15	ποιὰ	ποιὰ.
"	26	Ὀδυσσεὺς	Ὀδυσσεὺς.
12	13	σύμβλον	σύμβολον.
13	20	ἐκεῖνων	ἐκεῖνος.
14	10	πηθικισμὸν	πιθηκισμὸν.
"	30	πηθικίζουσι	πιθηκίζουσι.
17	5	ἐγκαταπαρμένονοι	ἐγκατασπαρμέναι.
19	7	γραίαν	γραίαν.
24	11	ἐν πάσι	ἐν πάσῃ.
"	31	Χρυσόστομον	Χρυσόστομόν.
28	12	οἰκία	οἰκία.
31	2	ἀναθέμεθα	ἀνεθέμεθα.
19	6	ἀπελπισία	ἀπελπισία.

Ἡ τιμὴ ἐκάστου ἀντιτύπου ὀρίζεται ὑπὸ τῆς φιλομούσου καὶ ἀγαθῆς προαιρέσεως τοῦ λαμβάνοντος αὐτό.